

เอกสาร วรรณคดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษามีเป้าหมายสูงสุด คือ การสร้างสังคมที่พึงประสงค์กรมสามัญศึกษา (2525) ได้กล่าวถึงการศึกษาว่า ผลของการศึกษาจะออกมาดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับ นโยบาย กระบวนการดำเนินงานและการจัดการบริหารให้สอดคล้องกับเป้าหมาย โรงเรียนมัธยมศึกษา มีบทบาทและหน้าที่ ในการถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคม และปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงปรารถนา เพื่อให้วัยรุ่นที่จะเป็นผู้ใหญ่เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (การจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2525) ได้กล่าวถึงการบริหารการศึกษาว่า การบริหาร การศึกษา เป็นศาสตร์และศิลป์มีกลวิธีในการดำเนินการอย่างละเอียดประณีต การบริหาร โรงเรียนเพื่อบรรลุเป้าหมาย จะต้องเป็นการบริหารที่มีระบบและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นภารกิจ ที่โรงเรียนจะต้องตระหนักอยู่เสมอก็คือ ทำอย่างไรโรงเรียนจะสามารถบริการพัฒนาผู้เยาว์ให้ เป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้าอย่างมีคุณภาพ

ตามแผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2520 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2530) ได้ระบุไว้ในหมวด 3 ข้อ 32 ว่า "การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาหลังระดับ ประถมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ และความถนัด เพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจและรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม การศึกษาระดับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียนตอนละ ประมาณ 3 ปีในตอนต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนกลุ่มวิชาการ และกลุ่มวิชาชีพ ตามความถนัด และความสนใจอย่างกว้างขวาง ในมัธยมศึกษาตอนปลายมุ่งให้ผู้เรียนได้เน้นการเรียนกลุ่มวิชาที่ ผู้เรียนจะฝึกเป็นอาชีพต่อไป"

ความมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ความมุ่งหมายของมัธยมศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (กรมวิชาการ, 2521) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการมัธยมศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบและพัฒนาความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง
 2. เพื่อให้มีนิสัยใฝ่หาความรู้ ทักษะ รู้จักคิดและวิเคราะห์อย่างมีระเบียบวิธี และมี ความคิดสร้างสรรค์
 3. เพื่อให้มีทัศนคติที่ดีต่อสมาชิกทุกคน มีระเบียบวินัยในการทำงานทั้งในส่วนตนและหมู่คณะ มานะพากเพียร อดทน ประหยัดและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
 4. เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ มีวินัยในตนเอง เคารพกฎหมายและกติกาของสังคม
 5. เพื่อให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะมีความสามัคคีและเสียสละ
- เพื่อ ส่วนรวม
6. เพื่อให้มีความรู้ และทักษะ ที่เป็นพื้นฐาน เพียงพอแก่การนำไปปรับปรุงในการดำรงชีวิตทั้งส่วนตนและครอบครัว
 7. เพื่อให้มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ และให้รู้จักแหล่งเสริมการสาธารณสุขของชุมชน
 8. เพื่อให้รักและผูกพันกับท้องถิ่นของตน
 9. เพื่อปลูกฝังให้มีความภูมิใจในความเป็นไทย
 10. เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดี ของมนุษยชาติ ในการอยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุข และความมุ่งหมายของมัธยมศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 (กรมวิชาการ , 2524) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการมัธยมศึกษาไว้ดังนี้คือ

1. เพื่อให้รู้จักดำรงชีวิตบนพื้นฐานแห่งคุณธรรม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต และยุติธรรม มีระเบียบวินัย มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีสุขภาพสมบูรณ์ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความรับผิดชอบต่องานตนเอง ครอบครัวท้องถิ่นและประเทศชาติ

2. เพื่อให้รู้จักวิธีการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัยใฝ่หาความรู้และทักษะอยู่เสมอ รักการทำงานสามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีความขยันหมั่นเพียร อดทนและรู้จักประหยัด
3. เพื่อให้มีความรู้ทักษะในวิชาอาชีพเพียงพอแก่การดำเนินชีวิต มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ รู้ช่องทางในการประกอบสัมมาชีพที่เหมาะสมกับตน เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญต่อท้องถิ่นและประเทศชาติ
4. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าในวิทยาการ ศิลปะ วัฒนธรรม ธรรมชาติ รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
5. เพื่อให้รู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น รู้จักหน้าที่ของตนเอง และผู้อื่น รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพของตนในทางสร้างสรรค์บนรากฐานแห่งกฎหมายจริยธรรม และศาสนา
6. เพื่อให้มีความสำนึกในการเป็นคนไทยร่วมกัน เสียสละเพื่อส่วนรวม มีความรักชาติ รักประชาธิปไตย รู้จักใช้สติปัญญาในการดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
7. เพื่อให้เข้าใจพื้นฐานและปัญหาการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และของโลกปัจจุบัน มีความสำนึกในการเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติ รู้จักแก้ปัญหา และข้อขัดแย้งด้วยวิธีการแห่งปัญญาและสันติวิธี

การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

การบริหารโรงเรียน เป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลในโรงเรียนเพื่อบริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมเพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีในสังคมซึ่ง รุ่งทิวา จักรกร (2528) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารโรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมอย่างหนึ่ง
2. ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้มีอำนาจหน้าที่ จัดการต่าง ๆ เพื่อให้การบริการทางการศึกษาของโรงเรียนนั้นพึงเกิดผลตามจุดหมาย ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนหมายถึงครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือครูที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการจัดการบางอย่าง

ในการบริหารโรงเรียน เช่น ผู้ช่วยฝ่ายต่างๆ ได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง ผู้ช่วยฝ่ายธุรการ และผู้ช่วยฝ่ายบริการ

การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องทราบขอบเขต และหน้าที่ความรับผิดชอบของโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อที่จะได้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงาน

ในส่วนของผู้บริหารโรงเรียน วิทยุ สาร (2526) ได้กล่าวถึงผู้บริหารงานโรงเรียน จะต้องทำหน้าที่ในการบริหารงานของโรงเรียน 8 ประการ คือ

1. การบริหารบุคลากรในโรงเรียน
2. การปกครองและการแนะแนวนักเรียน
3. การบริหารงานวิชาการ
4. การบริหารงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชุมชน
5. การจัดระบบบริหารโรงเรียน
6. การจัดเกี่ยวกับอาคารสถานที่
7. การบริหารงานธุรการ
8. การประเมินผลงาน

พนัส หันนาคินทร์ (2513) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของผู้บริหารว่า คือการบริหารงานของโรงเรียนให้เป็นที่ไปตามความมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งงานในโรงเรียนหนึ่ง ๆ แบ่งออกเป็น 3 ประการด้วยกัน คือ

1. งานด้านวิชาการ
2. งานด้านบริการนักเรียน ได้แก่ การจัดแนะแนว การจัดกิจกรรมนักเรียน การควบคุมความประพฤตินักเรียน รวมทั้งการรักษาวินัยด้วย
3. งานธุรการและการบริหารทั่วไป ได้แก่ ทะเบียนนักเรียน การเงิน การบัญชี ตลอดจนอาคารสถานที่

โรเบิร์ต เอส ฟิสต์ (Robert S. Fisk) อ้างถึงใน นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2525) สรุปภารกิจที่ผู้บริหารการศึกษาจะต้องดำเนินการมี 4 ประการ คือ

1. การให้โอกาสทางการศึกษา และปรับปรุงการศึกษาในโรงเรียนหรือบริหารงานวิชาการ

2. บริหารงานบุคลากรในโรงเรียน

3. บริหารงานที่เกี่ยวกับชุมชนและการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

4. บริหารงานที่เกี่ยวกับอาคารสถานที่ สุรการ การเงิน และการให้บริการ

5. การบริหารกิจการนักเรียน (หัวข้อนี้ได้นำมาแยกเป็นภารกิจอีกอันหนึ่งใน

ภายหลัง)

นอกจากนี้ กรมสามัญศึกษา (2533) ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ

2. การบริหารงานสุรการ

3. การบริหารงานปกครอง

4. การบริหารงานบริการ

5. การบริหารงาน โรงเรียนกับชุมชน

6. การบริหารงานทั่วไป

จากแนวคิดของนักบริหารและนักการศึกษา ในเรื่องงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนอาจสรุปภาระหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็น 5 ด้านดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ

2. การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน

3. การบริหารงานที่เกี่ยวกับชุมชนและการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

4. การบริหารงานเกี่ยวกับอาคารสถานที่ สุรการ การเงินและการให้บริการ

5. การบริหารงานกิจการนักเรียน

หน้าที่ของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษาปัจจุบันนี้จะมีงานต่าง ๆ เป็นจำนวนมากที่ต้องรับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ นักเรียน ดังนั้นการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหาร จึงจำเป็นต้องมี ผู้ช่วยผู้บริหารเพื่อทำหน้าที่บางอย่างแทนผู้บริหาร ซึ่งผู้ช่วยผู้บริหารตามที่ J.E.Edmonson ได้กล่าวไว้ในหนังสือ "The Administration of the modern Secondary School" (อ้างถึงใน อุบล หุขนันท์, 2514) ว่าหน้าที่ที่สำคัญของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนไว้ 12 ประการ ด้วยกัน คือ

1. ดูแลควบคุมวินัยโดยทั่ว ๆ ไป
2. เก็บรักษาทรัพย์สินและพัสดุต่าง ๆ
3. กำหนดงานประจำวัน
4. งานปรับปรุงช่วยเหลือนักเรียนทุกประการ
5. งานธุรการต่าง ๆ
6. งานสื่อสารและประชุม
7. ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของนักเรียน
8. จัดกีฬา กรีฑา
9. อำนวยความสะดวกเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียน
10. จัดงานเกี่ยวกับการซื้อขายต่าง ๆ
11. บริหารงานต่าง ๆ ที่ไม่ใช่หน้าที่ของผู้ใด
12. ทำหน้าที่แทนผู้บริหารเมื่อผู้บริหารโรงเรียนไม่อยู่

พนัส หันนาคินทร์ (2513) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ควบคุมการสอน การจัดการการสอน การจัดครูเข้าสอน
2. ควบคุมงานทะเบียน บัญชีของโรงเรียนตลอดจนพัสดุ
3. ควบคุมความประพฤติและวินัยของนักเรียน
4. จัดการเกี่ยวกับการบริการนักเรียน

5. ทำหน้าที่แทนผู้บริหารเมื่อผู้บริหารโรงเรียนไม่อยู่

กรมสามัญศึกษา (2521) ได้กล่าวถึง มัธยมศึกษาขนาดใหญ่ผู้ช่วยบริหารโรงเรียน มีหน้าที่และความรับผิดชอบและมิจงานที่จะต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. หน้าที่และความรับผิดชอบ

ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนในฐานะผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษาซึ่งเป็นตำแหน่งที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในระดับสูงมาก และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

2. ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน วางแผนการปฏิบัติงาน กำหนดวิธีดำเนินงาน และติดตามผลด้านวิชาการ สุภการ ปกครองและกิจกรรมช่วยควบคุมดูแลการเรียนการสอน และฝีกอบรม ช่วยจัดทำระเบียบและวัดผลการศึกษา ให้เป็นไปตามหลักสูตร โดยช่วยจัดทำรายการสอน โครงการสอน ทั้งวิชาสามัญ และวิชาชีพ ช่วยจัดโปรแกรมการเรียน คู่มือประกอบการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์การศึกษา ช่วยจัดการศึกษาอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ช่วยควบคุมดูแลบริเวณอาคารสถานที่ และงานด้านการเงิน พัสดุ ครุภัณฑ์ งานทะเบียน เอกสาร ให้เป็นไปตามระเบียบ ช่วยควบคุม ดูแล ปกครอง ติดตาม ให้คำปรึกษา แก้ปัญหา และนิเทศครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนเจ้าหน้าที่อื่นให้สามารถปฏิบัติตามหน้าที่อย่างถูกต้องครบถ้วน ช่วยดูแลสวัสดิภาพและความเป็นอยู่ของ นักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่อื่นช่วยสร้างเสริมความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่น ช่วยจัดกิจกรรมและส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน ให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ช่วยวิเคราะห์วิจัยรวบรวมข้อมูล ช่วยจัดทำสถิติต่าง ๆ นำเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ทางการศึกษามาใช้และเผยแพร่เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และพัฒนาโรงเรียนหรือวิทยาลัยให้ได้เกณฑ์มาตรฐาน ปฏิบัติราชการแทนหัวหน้าสถานศึกษาเมื่อหัวหน้าสถานศึกษาไม่อยู่ หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ตามคำสั่งของผู้มีอำนาจแต่งตั้ง ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

จากหน้าที่ของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ในโรงเรียนต่างๆ โดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาของไทยเราได้แบ่งงานบริหารของโรงเรียน ออกเป็น 4 ฝ่าย ด้วยกัน คือ

1. งานฝ่ายวิชาการ
2. งานฝ่ายธุรการ
3. งานฝ่ายปกครอง
4. งานฝ่ายบริการ

สำนักงาน เลขาธิการคุรุสภา (2522) ได้กล่าวถึงการบริหารโรงเรียนไว้ดังนี้
ในการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่ายของโรงเรียนพอสรุปได้ดังนี้

1. งานฝ่ายวิชาการ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนกรณีพิเศษ
ภายในโรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดบุคลากรและการวางแผนการสอน
เป็นต้น

2. งานฝ่ายธุรการ เป็นงานที่คอยสนับสนุนให้บุคลากรฝ่ายต่างๆภายในโรง
เรียนทำงานได้คล่องตัว ซึ่งงานธุรการนั้น ได้แก่ งานสารบัญญ การเงิน วัสดุ ครุภัณฑ์
อาคารสถานที่ยานพาหนะ การประชาสัมพันธ์ และการวางแผนงาน

3. งานฝ่ายบริการ เป็นงานที่จะช่วยให้การเรียนการสอนให้เกิดผลดี ซึ่ง ได้แก่
งานห้องสมุด งานแนะแนว การปฐมพยาบาล กิจกรรมสหกรณ์ กิจกรรมนักเรียนทั้งหมด
โครงการอาหารกลางวัน

4. งานฝ่ายปกครอง เป็นงานที่มีพระเดชพระคุณ และเป็นหัวใจสำคัญอันหนึ่งของ
โรงเรียน คือ เป็นฝ่ายที่ช่วยอบรม คุดูแลนักเรียน ในเรื่องของความประพฤติ วัฒนธรรม
จริยธรรม ค่านิยม ซึ่งฝ่ายปกครองจะต้องทำหน้าที่ที่ให้นักเรียนรักโรงเรียน

ความหมายและความสำคัญของงานปกครอง

การจัดการศึกษามีไว้จะมุ่งให้ความรู้ทางด้านวิชาการ เพื่อผลิตคนให้ออกไปประกอบ
อาชีพแต่เพียงประการเดียว แต่ยังมีจุดมุ่งหมาย เพื่อจะส่งเสริมให้บุคคลเจริญงอกงามทั้งทาง
ด้านร่างกายจิตใจอารมณ์และสังคมด้วย การที่จะมุ่งให้มีความรู้ทางด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว
ไม่สามารถที่จะสร้างให้คนมีคุณภาพครบถ้วน ดังที่โกสินทร์ รังสิยานันท์ (2530) ได้กล่าวไว้ว่า

คุณธรรมสร้างคนดีและความดี ก่อให้เกิดคุณธรรมอื่น ๆ และเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ นับเป็นคุณภาพสมบัติของคนประการหนึ่งที่ต้องปลูกฝัง สร้างสม และดำรงรักษาเอาไว้ให้มีอยู่ในตัว

ดังนั้นการวางรากฐานทางการศึกษานั้น ที่ถูกต้องควรที่จะมุ่งพัฒนาทางด้านจิตใจและพฤติกรรมของบุคคลให้เจริญควบคู่กันไปด้วย การที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนไม่ว่าจะในระดับใดก็ตามที่จะให้เป็นผู้ที่มีความประพฤติที่ดี และมีพฤติกรรมที่เหมาะสม เป็นที่พึงปรารถนาของบุคคลทั่วไปนั้น ย่อมเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นหน้าที่ ที่ผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาทั้งหลายจะละเลยเสียมิได้ ต้องช่วยให้นักเรียนได้อยู่ในกรอบของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ คือ ระเบียบและวินัยของโรงเรียน การที่นักเรียนจะเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกรอบของผู้ใหญ่และอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะครอบครัวซึ่งจะมีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด ดังนั้นในการปกครองนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่อ้างเข้าสู้ยี่สิบนั้น จำเป็นจะต้องมีการสัมพันธ์ระหว่างทางบ้านกับทางโรงเรียน ในการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพราะเหตุว่าในทางโรงเรียนนั้น โดยเฉพาะครูจะมีโอกาสอยู่กับนักเรียนเฉพาะในโรงเรียนเท่านั้น และเวลาส่วนใหญ่เด็กจะอยู่ทางบ้าน ดังนั้นในการติดต่อประสานงานระหว่างครูกับปกครอง จึงต้องมีการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหาทางส่งเสริมและเป็นการแก้ปัญหาทางด้านความประพฤติของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดีต่อไป

ความมุ่งหมายของงานปกครอง

กรมสามัญศึกษา (2531) ได้กล่าวถึงงานปกครอง ดังนี้

งานปกครองนักเรียนมีจุดมุ่งหมายสำคัญ ที่จะพัฒนานักเรียนให้เกิดระเบียบวินัย และความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกันของนักเรียน เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนไปอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมที่พึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรในเรื่องต่อไปนี้

1. ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม การไม่เบียดเบียนผู้อื่น การมีวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม
2. การเคารพต่อกฎหมาย และกติกาของสังคม การรู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ มีความสามัคคี รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้จักแก้ปัญหาด้วยสันติวิธีอย่างมีหลักการและเหตุผลใช้เสรีภาพ

ของตนเองในการสร้างสรรค์บนรากฐานแห่งกฎหมาย จริยธรรม และศาสนา

3. ความภูมิใจในความเป็นไทย การเสียสละเพื่อส่วนรวม มีการจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีความรู้ และเลื่อมใส ในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนการร่วมธำรงรักษาความปลอดภัย และความมั่นคงของประเทศชาติ

จากการสัมมนาทางวิชาการมัธยมศึกษาวินิต (2529) ของนิสิตปริญญาโทภาควิชา มัธยมศึกษาคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการปกครอง นักเรียนไว้ว่า

1. เพื่อเป็นการเสริมสร้างและดำรงไว้ ซึ่งลักษณะความเจริญก้าวหน้าทั้งมวลของ โรงเรียน
2. เพื่อเป็นการเตรียมตัวให้นักเรียนรู้จักทำงานเป็น
3. เพื่อเป็นการส่งเสริมที่จะให้มีการปลูกฝังวินัยของตนเอง ไว้เป็นรากฐานในตัว ของเด็กนักเรียนเหล่านั้น

แฟรงค์ จี. เดวิส (Frank G. Davis, 1948 อ้างถึงใน ชัยยุทธ ศรีขจร 2525) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการปกครองนักเรียนไว้ว่า "การปกครองนักเรียนเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อส่งเสริมและเสริมสร้าง เขาว่าปัญญาและประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนทุกคน ได้คำนึงถึงความ ต้องการของแต่ละคนซึ่งไม่เหมือนกัน"

กิลเบิร์ต ซี. เวร์น (Gilbert C. Wrenn, 1961 อ้างถึงใน ชัยยุทธ ศรีขจร, 2525) ได้ให้ความเห็นในด้านของความมุ่งหมาย ของการปกครองนักเรียนไว้ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อสนองความต้องการของนักเรียน ในฐานะที่เขาได้เป็นสมาชิกของสังคมและ ในฐานะที่เป็นประชากรของชาติและของโลก
2. เพื่อเป็นการวิเคราะห์ความต้องการของนักเรียน และจัดกิจกรรมอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการเหล่านั้น

3. เพื่อเป็นการปรับปรุงและบำรุงขวัญของสมาชิกในสถานศึกษา เพื่อที่จะใช้สถานศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการสร้างสรรค์ความก้าวหน้าให้แก่สังคม

4. เพื่อเป็นการมุ่งเน้นที่นักเรียนแต่ละคน โดยเพื่อจะเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและวุฒิภาวะให้นักเรียนแต่ละคน อันจะทำให้ประสิทธิภาพของสถานศึกษาของมาตรฐานของสังคมสูงขึ้น

วิลเลียม เอ. เฮเกอร์ (William A. Yeager, 1949 อ้างถึงใน บรรจง แอดสกูล, 2528) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายในแง่ของการบริหารการปกครองนักเรียนไว้ว่า เป็นการจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียน และเยาวชนทั้งที่อยู่ในและนอกโรงเรียน เพื่อได้ส่งเสริมให้เขาเหล่านั้นในด้านความสามารถความสนใจและความต้องการของแต่ละคน เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้มีการพัฒนา จนประสบความสำเร็จ และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

จากความมุ่งหมายของการปกครองนักเรียนที่ได้กล่าวมานั้น มีสาระสำคัญพอที่จะสรุปได้ว่า ความมุ่งหมายของการปกครองนักเรียนในโรงเรียนนั้น เป็นการช่วยเหลือนักเรียนที่เกี่ยวกับด้านต่าง ๆ ของนักเรียน ไม่ว่าจะเกี่ยวกับปัญหาทางด้านการเรียนหรือความประพฤติก็ตาม เพราะเพื่อที่จะให้นักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เขามีส่วนเกี่ยวข้องหรือเกี่ยวกับการปรับตัวของนักเรียนให้เข้ากับสถานการณ์ของสังคม วัฒนธรรม ได้อย่างมีความสุข ในกิจการต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้เกิดความรู้ปัญหาและประสบการณ์ในชีวิต โดยที่นักเรียนเหล่านั้นจะได้เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวของสังคมที่เขาอยู่

หน้าที่และงานของฝ่ายปกครองนักเรียน

หน้าที่และงานของฝ่ายปกครองนักเรียนนั้น ย่อมขึ้นกับสภาพความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน เพราะเหตุว่าโรงเรียนแต่ละแห่งนั้นย่อมมีสภาพสิ่งแวดล้อมและปริมาณงานที่แตกต่างกัน เสรี ราชโรจน์ (2531) ได้กล่าวไว้ดังนี้ งานปกครองนั้นมีไว้เพื่อให้นักเรียนมีผู้ปกครองดูแล แทนบิดา มารดา ตลอดระยะเวลาที่มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ภายใต้ระเบียบวินัยที่กำหนดไว้อย่างมีความสุขพอสมควร จะต้องรับภาระทั้งการป้องกันแก้ไขและส่งเสริมพฤติกรรมของนักเรียนให้บรรลุ

เป้าหมาย และอุดมการณ์ของโรงเรียนที่ตั้งไว้ คณะครูผู้ปกครองไม่ใช่เพียงเลี้ยงที่จะทำหน้าที่เป็น
ตำรวจ ยามรักษาการณ์ หรือ ผู้พิพากษาที่จะต้องคอยเฝ้าไล่จับ หรือตัดสินลงโทษนักเรียน
แต่เพียงอย่างเดียว

กรมสามัญศึกษา(2531) ได้กำหนดขอบข่ายของงานปกครองนักเรียน ในโรงเรียนสังกัด
กรมสามัญศึกษาไว้ดังนี้ งานปกครองนักเรียนเป็นงานที่ต้องปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคน ทั้งเป็นรายบุคคล
และเป็นหมู่คณะโดย

1. ป้องกันไม่ให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
2. แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน
3. ส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้พัฒนายิ่งขึ้น

โรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อพฤติกรรมของนักเรียน ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน
ส่วนพฤติกรรมที่เกิดนอกเวลาที่ทำกรเรียนการสอน ให้ถือเป็นความรับผิดชอบตามควรแก่
สถานการณ์และส่วนประกอบของปัญหา

จากคู่มือการทำงานของฝ่ายปกครองของโรงเรียนเขลางค์นครจังหวัดลำปาง (2533)
ได้กำหนดงานปกครองนักเรียนไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมพัฒนาควบคุมและแก้ไขความประพฤตินักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย
ก่อนให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกัน
2. ส่งเสริมให้นักเรียนมี คุณธรรม จริยธรรมตามหลักศาสนาเพื่อนำไปใช้ในชีวิต
ประจำวันได้
3. สนับสนุนรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
4. สนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ กรมสามัญศึกษา(2522) ได้กล่าวถึงงานปกครองว่า งานฝ่ายปกครองเป็นงาน
ที่มีพระเดชมาก และเป็นหัวใจของโรงเรียน หน้าที่ของฝ่ายปกครอง คือ อบรม ดูแลนักเรียนใน
เรื่องความประพฤติ วัฒนธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความรักโรงเรียน ความรักประเทศชาติ
ฝ่ายปกครองจะต้องมีหน้าที่ให้นักเรียนรักโรงเรียน ต้องมีจุดรวมของโรงเรียนดังนี้

1. ตราประจำโรงเรียนให้เป็นจุดรวมให้เด่นชัด
2. สัญลักษณ์ประจำโรงเรียน
3. ธงประจำโรงเรียน ควรมีขนาดใหญ่
4. เพลงมาร์ชประจำโรงเรียน ควรร้องได้ทุกคน

ฝ่ายปกครองจะต้องมีประวัติของนักเรียนไว้ทุกคน เพื่อสะดวกในการติดต่อฝ่ายปกครองจะต้องทำแผนงานต่าง ๆ ไว้แล้วไปรวมกับแผนงานของโรงเรียน และควรมีเอกสารเกี่ยวกับการปกครองนักเรียน ดังนี้

1. มีครูประจำตัวนักเรียน
2. ใบสัญญาผู้ปกครอง ให้ภาคทัณฑ์ ใบพันซ์บน
3. จดหมายต่าง ๆ ถึงผู้ปกครอง
4. ระเบียบต่าง ๆ และคู่มือผู้ปกครอง
5. สถิติเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย จำนวนนักเรียนที่ติดยาเสพติด

การบริหารงานปกครองในโรงเรียน

ในการจัดการโรงเรียนนั้นจะต้องถือว่า ครูทุกคนในโรงเรียนเป็นครูผู้ปกครองของนักเรียนนั่นคือ ครูจะต้องให้ความคุ้มครองดูแลนักเรียน ตลอดระยะเวลาที่อยู่ในโรงเรียน ต้องอบรมสั่งสอน ทั้งเตือนและช่วยแก้ไขพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสมในทุกโอกาสที่ทำได้ เสรี ราชโรจน์ (2531) ได้กล่าวถึงรูปแบบของหน่วยงานปกครอง ไว้ดังนี้

การกำหนดรูปแบบของหน่วยงานปกครองนั้น ควรอนุโลมให้ฝ่ายปกครองปรึกษาหารือกัน หรือจะให้กรมการบริหารโรงเรียนช่วยชี้แนะแนวทางก็ได้ ไม่ควรยึดถือรูปแบบอย่างใดอย่างหนึ่งตายตัว ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ฝ่ายปกครองได้คิดสร้างระบบการทำงานที่ตนเห็นว่าเหมาะสม และสอดคล้องกับความรู้ความสามารถตรงกับวิธีการที่ตนพอใจมากที่สุด บางที่โรงเรียนอาจจะได้ระบบ และวิธีการทำงานแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าของเดิมขึ้นมาบ้างก็เป็นได้

แต่ทั้งนี้ หัวหน้าสถานศึกษาจะต้องคอยติดตามดูแล และประเมินผลการปฏิบัติงานไปด้วย ซึ่งจะ
เป็นการช่วยป้องกันไม่ให้ฝ่ายปกครอง ดำเนินการที่ผิดหลักจิตวิทยาหรือหลักการการมัธยมศึกษา

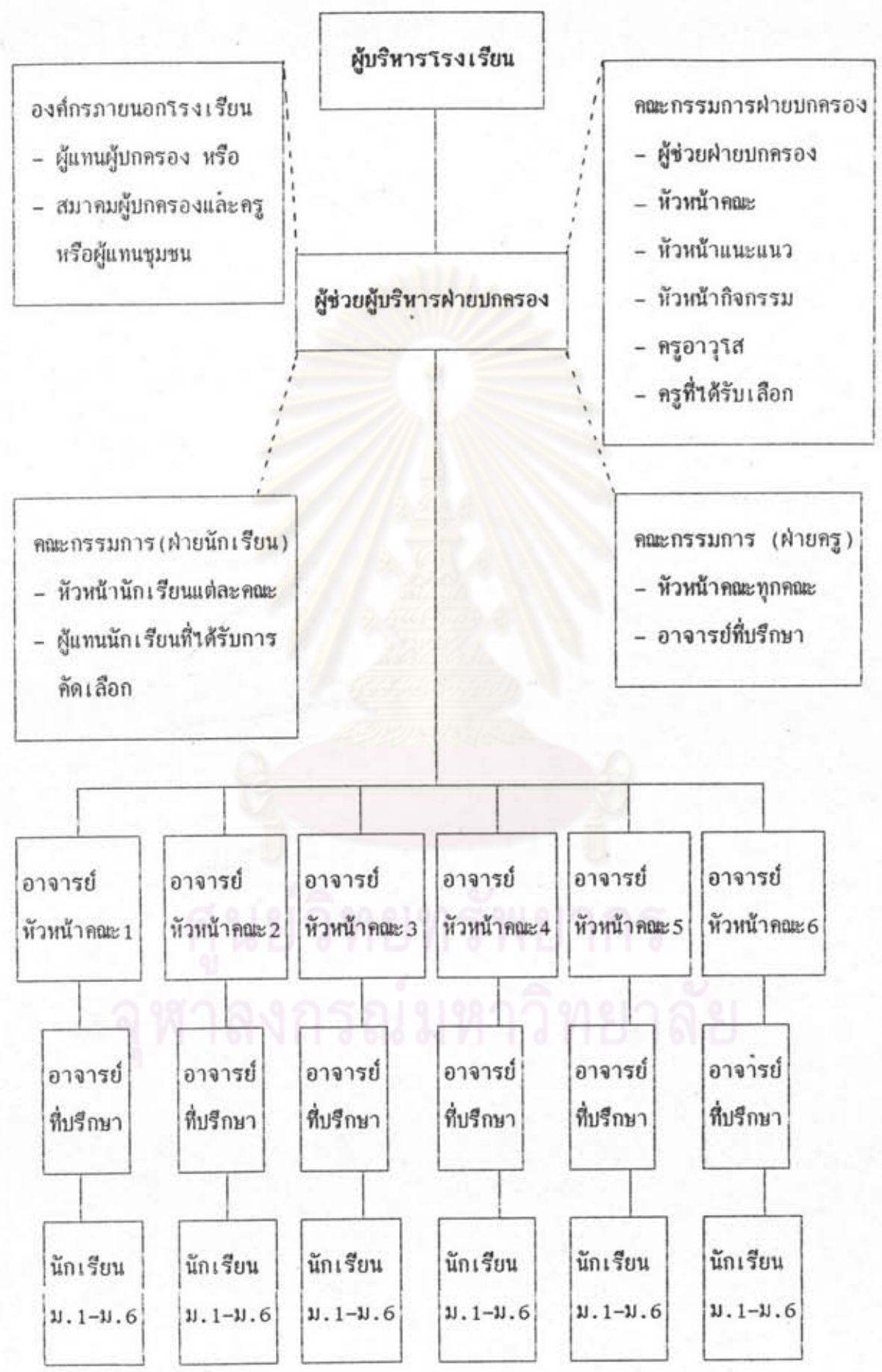
รูปแบบโครงสร้างงานปกครองนักเรียน แบ่งออกเป็น

1. การจัดระบบปกครองนักเรียนตามแนวตั้ง เป็นการจัดแบบรวมนักเรียนทุกชั้นทุกวัย
คละกันหมด จากนั้นจึงแบ่งนักเรียนออกเป็นคณะหรือสี แต่ละคณะมีครูหัวหน้าคณะหรือบางที่เรียกว่า
แม่สี จากคณะจะแบ่งออกเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มจะมีครูเป็นที่ปรึกษารับผิดชอบปกครองดูแลนักเรียน
การแบ่งเป็นคณะและกลุ่มนั้น แต่ละกลุ่มจะมีนักเรียนเป็นจำนวนเท่าๆกันขึ้นอยู่กับอัตรากำลัง
และจำนวนนักเรียนที่มีโดยทั่วไปแล้วมักนิยมแบ่งไม่เกินหกคณะ และแต่ละกลุ่มจะมีนักเรียนระหว่าง
20-40 คน การจัดโครงการสร้างการปกครองนักเรียนวิธีนี้ จะทำให้นักเรียนรู้จักสนิทสนมกัน
ทุกระดับชั้นเกิดระบบครอบครัวขึ้นในโรงเรียน คือ มีทั้งพ่อ แม่ พี่ น้องอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ครู
หัวหน้าคณะและหัวหน้ากลุ่มจะรู้จักนักเรียนอย่างใกล้ชิดมาก เพราะมักจะปกครองนักเรียนกลุ่ม
เดียวตลอดเวลาที่นักเรียน อยู่ในโรงเรียน จนกระทั่งจบการศึกษาออกไป

2. การจัดระบบการปกครองตามแนวนอน คือ การจัดรูปแบบการปกครองระบบ
ชั้นเรียน โดยแบ่งนักเรียนตามชั้นเรียนที่มี แต่ละชั้นมีครูประจำชั้น หากมีชั้นเรียนหลายชั้น อาจมี
หัวหน้าตอนชั้นเป็นผู้ประสานงานชั้นอีกทีหนึ่งก็ได้ ในระดับ ม.ต้น กับ ม.ปลาย อาจจัดให้มีหัวหน้า
ระดับ ระดับละหนึ่งคนก็ได้หัวหน้าระดับนี้จะเป็นผู้ประสานงานเชื่อมโยงกับผู้ช่วยฝ่ายปกครอง
อีกทีหนึ่ง การปกครองนักเรียนรูปแบบนี้ จะทำให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มเป็นนักเรียนชั้นเดียวกัน
วัย สภาพ และปัญหาของนักเรียนจะเป็นไปในแนวเดียวกัน การสื่อสารภายใน การเก็บข้อมูล
การรายงาน การส่งต่อนักเรียนจะทำได้สะดวกมาก

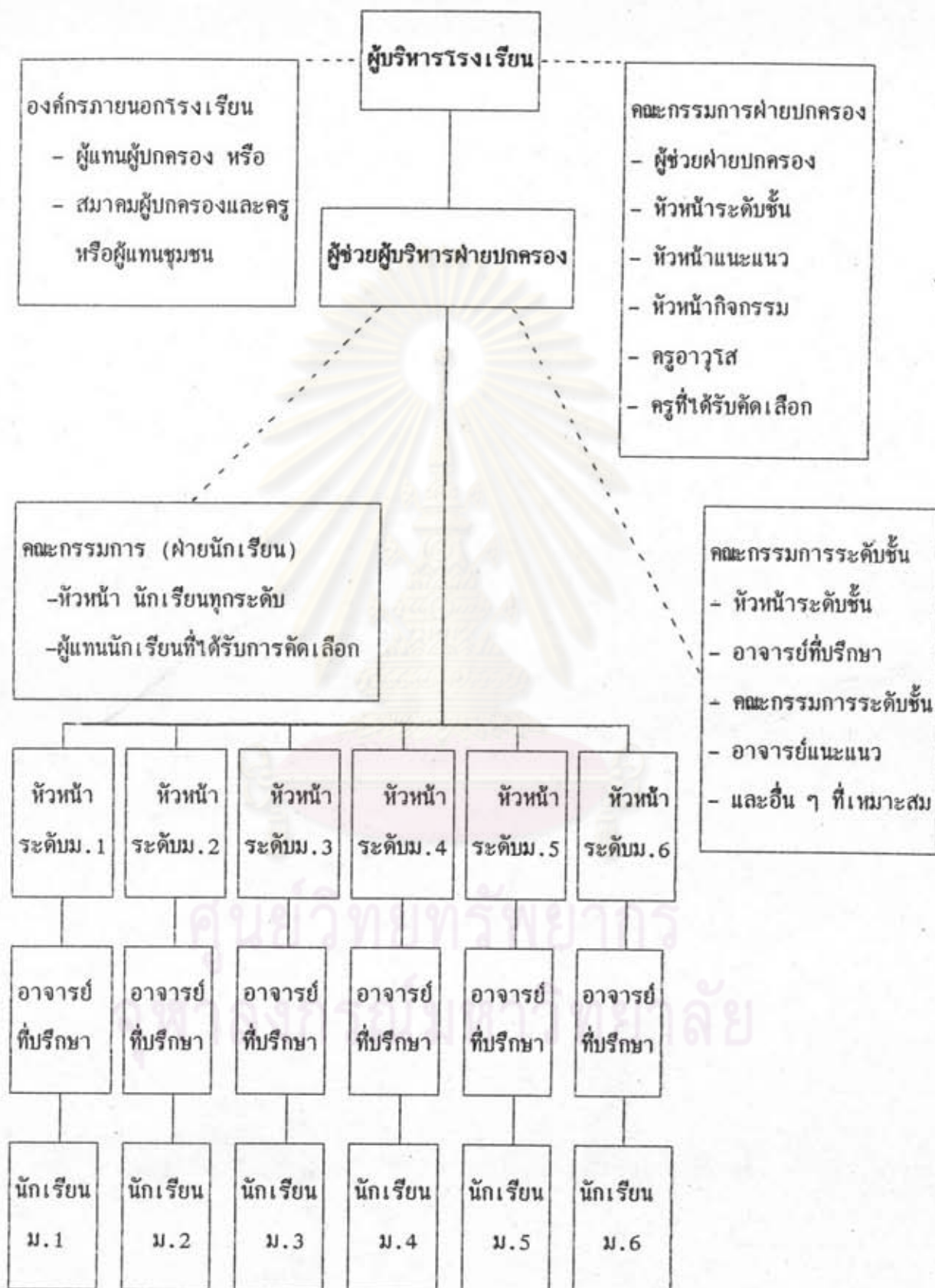
การจัดระบบการปกครองนักเรียนตามแนวดิ่ง

การจัดองค์กรปกครองนักเรียนแบบคณะ

การจัดระบบการปกครองนักเรียนตามแนวนอน

การจัดองค์กรปกครองนักเรียนแบบระดับชั้น

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ช่วยบริหารโรงเรียนฝ่ายปกครอง

หน้าที่และความรับผิดชอบในการปกครองนักเรียน นับเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหารซึ่งผู้บริหารต้องมีผู้ช่วยฝ่ายปกครอง จากเอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารบุคลากรในโรงเรียน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2525) ได้กล่าวไว้ดังนี้ คือ ผู้บริหารมีหน้าที่ปกป้อง คุ้มครอง ดูแลรักษา รวมทั้งให้การอบรม ศีลธรรม จรรยาบรรณ อันดีงามแก่นักเรียนของโรงเรียน และให้นักเรียนสามารถปกครองกันเองได้อีกด้วย

รุ่งทิwa จักรกร (2525) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานปกครองนักเรียน คือ การทำให้ เด็กดี และ ได้กล่าวถึงหน้าที่ของผู้ช่วยฝ่ายปกครอง ดังนี้

1. กำหนดให้ชัดเจนว่า เด็กดี ที่โรงเรียนต้องการนั้นมีคุณลักษณะอย่างไร
2. ทำแผนงานปกครอง และมอบหมายงานให้ชัดเจน
3. จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม หรือวิธีการปกครองที่อาจนำไปสู่เป้าหมาย

ที่กำหนด

4. วางมาตรการการปกครอง และทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
5. ทำการหาข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์หรือวิจัยปัญหาต่าง ๆ และนำผลไปใช้ในเชิง

ปฏิบัติ

6. สร้างการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมาย

กรมสามัญศึกษา (2520) ได้กำหนดหน้าที่ของผู้ช่วยฝ่ายปกครอง ไว้ดังนี้

1. ความสงบเรียบร้อยภายในโรงเรียน

ผู้ช่วยฝ่ายปกครองจะติดตามตรวจสอบและหาทางแก้ไข ให้เกิดความสงบเรียบร้อยขึ้นภายในโรงเรียน เช่น งานสั่งสอนอบรมขาดตกบกพร่อง ครูสอนไม่เข้าใจ นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ย่อมจะเปิดโอกาสหรือเป็นช่องทางให้นักเรียนหนีเรียนที่ผู้ช่วยฝ่ายปกครองจะต้องติดต่อประสานงาน ขอความร่วมมือฝ่ายต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยภายในโรงเรียน

การรักษาความสงบเรียบร้อย ในรูป

- (1) มีคณะกรรมการ
- (2) มีครูเวรดูแลความเรียบร้อยทั่วไป
- (3) เวรรักษาทรัพย์สินทางราชการ

2. งานสร้างควมมีวินัยของนักเรียน

งานสร้างควมมีวินัยของนักเรียน เป็นหน้าที่ของครูอาจารย์ทุกคนภายในโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายปกครองมีภาระหน้าที่ดังนี้

- (ก) การอบรมชี้แจง และแนะนำให้นักเรียนเข้าใจในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ
- (ข) การติดต่อประสานงานกับครูอาจารย์ประจำชั้น ครูอาจารย์ที่ปรึกษาครู อาจารย์หัวหน้าระดับชั้น หรือครูอาจารย์ฝ่ายแนะแนว เพื่อแก้ปัญหาการใช้ และการปฏิบัติตาม ระเบียบข้อบังคับ และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ
- (ค) การติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อแก้ปัญหา การปฏิบัติตามระเบียบ วินัยของนักเรียน
- (ง) การควบคุมดูแลกวดขันให้แก่ นักเรียน ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ และ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนในเรื่อง
 - การแต่งกาย เครื่องแบบนักเรียน
 - การมาเรียน การมาให้ทันเวลา
 - การหนีเรียน หรือหนีโรงเรียน
- (จ) การจัดครูเวร สารวัตรลูกเสือ และกรรมการนักเรียนแนะนำตักเตือน ช่วยเหลือการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักเรียน

3. งานสวัสดิการครูอาจารย์และนักเรียน

งานสวัสดิการเป็นงานเกี่ยวกับ การจัดดำเนินการในเรื่องความเป็นอยู่ของ นักเรียน ครูอาจารย์ ภารโรง ภายในโรงเรียน งานสวัสดิการครูอาจารย์และนักเรียน ได้แก่

- (ก) ความสะอาด บริเวณอาคารสถานที่ โต๊ะเก้าอี้ ครูอาจารย์ ตลอดจน ผู้มีส่วนในการดูแลรักษาและทำความสะอาด คือ ภารโรง หน้าที่ประจำ นักเรียน ห้องเรียน

โต๊ะเก้าอี้ในห้องเรียน ครูอาจารย์ ดูแลแนะนำช่วยเหลือในเรื่องการรักษาความสะอาด

- (ข) การจัดและควบคุมการจำหน่ายอาหารภายในโรงเรียนให้มี คุณภาพ สะอาดปลอดภัยและมีราคาพอสมควร
- (ค) การจัดและควบคุมการใช้ สนาม อาคาร สถานที่ของโรงเรียน
- (ง) การจัดควบคุมการให้สวัสดิการครู ภารโรงในเรื่องที่นักศึกษาโดยเฉพาะ บ้านพักของโรงเรียน

4. กิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ที่จัดขึ้นภายในโรงเรียนเป็นเรื่องที่โรงเรียนจะต้อง รับผิดชอบ

กิจกรรมพิเศษต่างๆที่จัดภายในโรงเรียน มีครูอาจารย์เป็นที่ปรึกษาและดำเนินการ เป็นผู้นำที่รับผิดชอบโดยตรงในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับของนักเรียน ผู้ช่วยฝ่ายปกครองจะเป็นผู้ดูแล ติดต่อประสานงานให้กิจกรรมนั้น ๆ ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย เช่น

- ก. กิจกรรมลูกเสือ หรือ อนุชาต ชูกาชาต หรือผู้นำเพื่อประโยชน์ ผู้ช่วยฝ่ายปกครองที่ได้เข้ารับการอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ชูกาชาต หรือ ผู้นำเพื่อประโยชน์ย่อมเข้าใจ และปฏิบัติงานด้านนี้ได้ดี
- ข. กิจกรรมการเรียนวิชาทหารของกรมการรักษาดินแดน ผู้ช่วยฝ่ายปกครองหลายคนเป็นผู้กำกับวิชาทหารของกรมการรักษาดินแดน ได้รับการฝึกอบรมมา

ค. กิจกรรมของนักเรียนในรูปแบบอื่น ๆ เช่น ชุมนุมต่าง ๆ

ง. กิจกรรมของสมาคมผู้ปกครองและครู

จ. กิจกรรมของสมาคมและมูลนิธิอื่น ๆ

5. งานรักษาวินัยของนักเรียน ครูอาจารย์และภารโรง

การฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามระเบียบวินัย หลักเกณฑ์ข้อบังคับตลอดจนกฎหมายของ นักเรียน ถึงขั้นที่จะต้องพิจารณาโทษ หน้าที่ของฝ่ายปกครองที่จะต้องพิจารณาดำเนินการ ได้แก่

- (ก) การสอบสวนข้อเท็จจริง เมื่อได้รับรายงานหรือได้รับการที่โรงเรียนกล่าว โทษครูสอบสวนหาสาเหตุบุคคลผู้เกี่ยวข้อง และลักษณะการกระทำผิดอย่างถ่องแท้

(ข) การตั้งกรรมการขึ้นสอบสวนพิจารณาลงโทษทางวินัย ในกรณีมีอยู่จำเป็น
ต้องดำเนินการทบทวนแผนของทางราชการ

(ค) การลงโทษนักเรียนต้องถือปฏิบัติโดยระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วย การลงโทษนักเรียนอย่างเคร่งครัด

(ง) การติดต่อประสานงานกับครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ของ
โรงเรียนได้แก่

ฝ่ายแนะแนว - เพื่อหาทางช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน เช่นปัญหา
การเรียนความประพฤติ

ฝ่ายวิชาการ - เพื่อช่วยเหลือในด้านการเรียนวิชาการต่าง ๆ

ฝ่ายธุรกิจและการเงิน - เพื่อดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่นการออกหนังสือถึง
ผู้ปกครอง

กรมสามัญศึกษา(2525) ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน
ฝ่ายปกครองใหม่ไว้ดังนี้

1. ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายปกครอง
2. อบรมศีลธรรม จรรยา มารยาท ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม
3. ปกครองดูแลให้ความอบอุ่น และความปลอดภัยแก่นักเรียนในขณะที่อยู่ใน
โรงเรียน
4. ให้คำแนะนำ ในด้านความประพฤติของนักเรียน และครู ให้สามารถปรับตัว
เข้ากับสังคม และระเบียบประเพณี ที่ตนสังกัดอยู่ได้
5. วางแผน ควบคุม และแก้ปัญหาการมาโรงเรียนของนักเรียน และการมาทำงาน
ของครู
6. วิเคราะห์และวิจัยปัญหาของนักเรียนที่มีปัญหาเป็นรายบุคคล เพื่อประสานงาน
กับฝ่ายแนะแนวให้นักเรียนประสบความสำเร็จตามเอ็กต์ภาพ
7. วางแผนติดตามผลนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนไปแล้ว เพื่อปรับปรุงงานด้าน
การปกครองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

8. วางแผนและจัดให้มีการรวบรวมข้อมูล สถิติเกี่ยวกับการปกครองให้เป็นปัจจุบัน เพื่อป้องกันปัญหา และนำไปใช้ในการแนะแนว
9. ประสานงานกับผู้ปกครอง และร่วมกันแก้ปัญหาของนักเรียน
10. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

ซึ่งในการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองใหม่นี้ แตกต่างจากหน้าที่เดิม โดยได้มีการเพิ่มเติมในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การอบรมศีลธรรม จรรยา มารยาท ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม
2. การวางแผนติดตามผลนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนไปแล้ว เพื่อปรับปรุงงานด้านการปกครองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. การวิเคราะห์และวิจัยปัญหาของนักเรียน ที่มีปัญหา
4. การวางแผนและการรวบรวมข้อมูล สถิติเกี่ยวกับการปกครอง ให้เป็นปัจจุบัน เพื่อป้องกันปัญหาและนำไปใช้ในการแนะแนว
5. การประสานงานกับผู้ปกครอง และร่วมกันแก้ปัญหาของนักเรียน ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับงานปกครอง รวมทั้งการแยกงาน และการปฏิบัติหน้าที่อื่น ที่เกี่ยวข้องกับงานปกครอง รวมทั้งการแยกงานอาคารสถานที่และงานโภชนาการ ออกจากงานปกครอง ให้เป็นงานฝ่ายบริการ

จากคู่มือการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครองโรงเรียนเขลางค์นคร จังหวัดลำปาง (2533) ได้กำหนดขอบข่ายงานของผู้ช่วย ผู้อำนวยการฝ่ายปกครองไว้ดังนี้ คือ

1. วางแผนเพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ให้สนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และดำเนินการให้เป็นไปตามแผน
2. จัดให้มีการอบรมศีลธรรม จรรยา มารยาท ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม
3. ปกครองดูแล ให้ความอบอุ่น และปลอบภัยแก่นักเรียน

4. ให้คำแนะนำในด้านความประพฤติของนักเรียน
5. วางแผน ควบคุม และแก้ปัญหาการมาเรียนของนักเรียน
6. ประสานงานกับฝ่ายแนะแนวให้นักเรียน ประสบความสำเร็จตามเอกลักษณ์
7. วางแผนและจัดให้มีการรวบรวมข้อมูลสถิติเกี่ยวกับการปกครอง
8. ดำเนินการแก้ปัญหาทางต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปกครอง ร่วมกับคณะกรรมการและประสานงานกับผู้บริหารโดยสม่ำเสมอ
9. ประสานงานกับผู้ปกครอง และร่วมกันแก้ปัญหานักเรียน
10. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย
11. ทำหน้าที่รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน คนที่ 1

นอกจากนี้จากคู่มือการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครองโรงเรียนเขมาภิรตารามจังหวัดนนทบุรี (2533) ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครองไว้ ดังนี้

1. ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายปกครอง
2. จัดให้มีการอบรมศีลธรรม จรรยาบรรณ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมเป็นประจำ เช่น การอบรมในหอประชุม หน้าเสาธง และในห้องเรียน เป็นต้น
3. ให้คำแนะนำ ในด้านความประพฤติของนักเรียน และครูอาจารย์ เพื่อสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม และระเบียบประเพณีที่ตนสังกัดอยู่
4. วางแผน ควบคุมและแก้ปัญหาการมาโรงเรียนของนักเรียนและการมาทำงานของครู
5. สอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อหาทางป้องกันมิให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น เรื่องยาเสพติด การพนัน การคบเพื่อนเพศเดียวกัน เพื่อนต่างเพศ การใช้เวลาว่างที่ไม่เหมาะสม ฯลฯ
6. ประสานงานกับฝ่ายแนะแนวในการศึกษาติดตาม และแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน
7. ติดตามพฤติกรรมของนักเรียน ที่ออกจากโรงเรียนไปแล้ว เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงงานในด้านการปกครองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

8. เก็บรวบรวมข้อมูล สถิติเกี่ยวกับปกครอง เพื่อการวิเคราะห์วิจัยการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครอง

9. จัดให้มีการประชุมปรึกษากับหัวหน้าระดับ อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว และหัวหน้าชั้นต่างๆในแต่ละระดับ เพื่อวางแผนปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบายของโรงเรียน

10. จัดให้มีการดูแลรักษาความสงบ ความปลอดภัยในโรงเรียน ดูแลสวัสดิภาพ และความเป็นอยู่ของนักเรียน ครู อาจารย์ และคนงาน โดยวางระเบียบการอยู่เวรของครูอาจารย์ นักการภารโรง ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

11. สนับสนุนให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออกซึ่งความเป็นผู้นำที่ดี

12. ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน สมาคมผู้ปกครอง และครูโรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม

13. เสนอความคิดเห็นต่อหัวหน้าสถานศึกษา ในการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรฝ่ายปกครอง

14. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมาย

กล่าวโดยสรุปแล้ว งานของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองมีดังนี้

1. วางแผนงานปกครอง และมอบหมายงานอย่างชัดเจน

2. จัดให้มีการอบรมศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม

3. ความคุม และส่งเสริมด้านวินัยแก่นักเรียน

4. ให้ความปลอดภัย และสวัสดิการแก่ครูและนักเรียน

5. ประสานงานกับฝ่ายแนะแนว ในการติดตามแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน

6. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

7. ติดตามพฤติกรรมของนักเรียนที่ออกจากโรงเรียน เพื่อปรับปรุงงานปกครอง

8. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติ เกี่ยวกับการปกครอง เพื่อการวิเคราะห์วิจัยการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครอง

9. ดำเนินการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง และชุมชนในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาของนักเรียน

ผู้รับผิดชอบ และมีส่วนเกี่ยวข้องในการปกครองนักเรียน

จากคู่มือการปกครองนักเรียนโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา (2531) ได้กล่าวถึงผู้รับผิดชอบและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปกครองนักเรียน ประกอบด้วย

1. ผู้บริหาร ผู้บริหารต้องใจกว้างยอมรับเหตุผลในการสนับสนุนการปฏิบัติงาน ช่วยติดตามผล และช่วยแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน
2. คณะกรรมการฝ่ายปกครอง รับผิดชอบโดยตรงในด้านการพัฒนาและควบคุมพฤติกรรมนักเรียน ทั้งด้านการจัดกิจกรรมและการอภยเบี่ยงข้อบังคับและการลงโทษรวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกโรงเรียน เช่น สมาคมผู้ปกครองและครู กองสารวัตรนักเรียน สถานีตำรวจ สื่อมวลชน เป็นต้น ให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือสอดส่องพฤติกรรมของเด็ก เพื่อร่วมมือกันแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
3. ครูสนับสนุนการสอน เช่น ครูแนะแนว ครูกิจกรรมนักเรียน ครูอนามัย ครูบรรณารักษ์ ฯลฯ ต้องมีหน้าที่ให้ความร่วมมือช่วยกันพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูแนะแนว จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลให้เข้าใจปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคนอย่างละเอียดลึกซึ้ง เพื่อหาทางแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ครูทุกคนต้องร่วมมือและช่วยกันอบรมบ่มนิสัยในขณะที่ทำการสอน หรือในฐานะที่เป็นครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา และในขณะเดียวกัน กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้น ก็ควรเอื้อให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในตัวนักเรียนด้วย ไม่ใช่แยกการเรียนการสอนวิชาการออกอย่างเด็ดขาด จากการปกครอง

นอกจากนี้ เอกสารการสัมมนาวิธีการมัธยมศึกษาวินิต (2525) ของนิสิตปริญญาโท ภาควิชามัธยมศึกษาคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กล่าวถึงองค์การในโรงเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการควบคุมความประพฤติของนักเรียน ดังนี้คือ

1. บุคลากร ได้แก่ ครู คณะกรรมการปกครอง หัวหน้าคณะสี หัวหน้าระดับ อาจารย์ในโรงเรียน สารวัตรนักเรียน สารวัตรลูกเสือ สมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า นักการภารโรง เป็นต้น จะมีส่วนช่วยควบคุมดูแลนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

2. กิจกรรมต่าง ๆ เช่น สถานักเรียน ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี รักษาดินแดน กีฬา คณิต เป็นต้น จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักรักษาระเบียบวินัย และการทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี

3. สิ่งแวดล้อม เช่น รั้วโรงเรียน สนาม สถานที่พักผ่อน อาคารเรียน เป็นต้น มีส่วนช่วยป้องกันความประพฤตินักเรียนในทางอ้อม

จากคู่มือการปกครองนักเรียนโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา (2531) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ในงานปกครองดังนี้

หัวหน้าระดับชั้น มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

1. ทำหน้าที่เป็นกรรมการบริหารฝ่ายปกครอง
2. ดำเนินการงานปกครองนักเรียนในระดับที่รับผิดชอบให้เป็นไปตามแผนงาน

และโครงการที่วางไว้

3. ติดต่อประสานงานกับฝ่ายต่างๆ ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และหน่วยงานต่างๆที่จะก่อให้เกิดผลดีต่อนักเรียนในระดับที่รับผิดชอบ

4. ดูแลสวัสดิการของนักเรียนในระดับชั้น

5. ควบคุมดูแลเกี่ยวกับความประพฤติ และระเบียบวินัยของนักเรียน หากทางป้องกันมิให้นักเรียนประพฤตินหรือกระทำผิดระเบียบของโรงเรียน

6. แนะนำ ตักเตือน และติดตามนักเรียนในระดับชั้นให้ทั่วถึง

7. จัดประชุมปรึกษาหารือร่วมกับครู อาจารย์ในระดับชั้นเพื่อเตรียมการปฏิบัติงานของระดับชั้นและแก้ปัญหาต่างๆ

8. ประเมินผลการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ในระดับ

9. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

อาจารย์ที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

1. จัดทำบัญชีรายชื่อนักเรียนภายในชั้น โดยตรวจสอบให้ถูกต้องตรงกับทะเบียนของ

โรงเรียน

2. ทำหน้าที่เป็นอาจารย์เวรประจำสัปดาห์
3. ชี้แจงเรื่องระเบียบวินัยต่างๆ ของโรงเรียนให้นักเรียนทราบอย่างแน่ชัด
4. อบรมแนะนำ ตักเตือนนักเรียน ดูแลเอาใจใส่ตลอดจนให้คำปรึกษาแก่นักเรียน
ในด้านทุกข์ สุข ช่วยเหลือด้านสวัสดิการ และความประพฤติเป็นรายบุคคล รวมถึงช่วยเหลือนักเรียน
ที่ขาดทุนให้ได้รับทุนการศึกษา
5. เป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียนในความรับผิดชอบ เพื่อป้องกันแก้ไข และสนับสนุนให้
นักเรียนได้มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา
6. เสนอโครงการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน และโรงเรียน
7. รายงานผลการปฏิบัติงานต่อหัวหน้าระดับเป็นระยะ ๆ
8. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

คณะกรรมการฝ่ายปกครอง

เป็นที่ปรึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ เพื่อทำ
เป็นนโยบายในการป้องกัน แก้ไข และพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน รวมทั้งให้ข้อมูลเพื่อประกอบ
วินิจฉัยสั่งการของผู้บริหารโรงเรียน

องค์การภายนอกโรงเรียน ผู้แทนผู้ปกครองหรือสมาคมผู้ปกครองและครูหรือผู้แทนชุมชน
มีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุน เสนอแนะ และให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการปกครอง
นักเรียน โดยให้ความร่วมมือในการควบคุม แก้ไขปัญหา ป้องกันและพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน เพื่อให้
เกิดความสัมฤทธิ์ผลในงานปกครองนักเรียน

คณะกรรมการระดับชั้น

1. ให้ความร่วมมือทำแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานปกครองนักเรียน ในระดับรับผิดชอบ
2. เป็นที่ปรึกษาให้หัวหน้าระดับในเรื่องการวางแผน ป้องกัน และ ควบคุมพฤติกรรม
นักเรียนในระดับ

คณะกรรมการนักเรียน

1. ให้ความช่วยเหลือดูแลนักเรียนกันเองในบางโอกาส
2. มีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียน
3. ประสานงานกับครูที่ปรึกษา หัวหน้าระดับ และฝ่ายกิจกรรม เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับนักเรียนส่วนใหญ่

อาจารย์หัวหน้าคณะ

1. รับผิดชอบบริหารทั้งหมดให้เป็นไปตามนโยบายของโรงเรียน
2. ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานและติดตามผลงานของครูอาจารย์ และนักเรียนในคณะให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้
3. จัดทำทะเบียนครู อาจารย์ และนักเรียนในคณะ
4. จัดครู อาจารย์ ทำหน้าที่เวรประจำวัน
5. เป็นกรรมการฝ่ายปกครอง
6. ประสานงานกับฝ่ายปกครอง และอาจารย์ที่ปรึกษาในการรับนโยบาย และแนวปฏิบัติของโรงเรียน

7. ควบคุมดูแล แก้ไขความประพฤติของนักเรียนให้ถูกต้อง
8. จัดประชุมปรึกษาร่วมกับ ครูอาจารย์ในคณะ เพื่อเตรียมการปฏิบัติงานของคณะ และแก้ปัญหาต่างๆ

9. ประเมินผลการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ในคณะ

10. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

หัวหน้าคณะนักเรียน

1. ทำหน้าที่หัวหน้านักเรียนในคณะ
2. ช่วยดูแลความประพฤติและการแต่งกายของนักเรียน ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบของโรงเรียน
3. เสนอโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน และโรงเรียน

4. ติดต่อประสานงานระหว่างประธานคณะต่างๆ
5. ร่วมมือกับครูอาจารย์ในคณะปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจการของคณะ ตามนโยบายของโรงเรียน
6. ติดตามดูแลการปฏิบัติงานที่ครู อาจารย์และหัวหน้าคณะมอบหมาย
7. รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนเสนอครู อาจารย์
8. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

หลักเกณฑ์ในการกำหนดระเบียบวินัยของโรงเรียน

โรงเรียนหรือสถานศึกษาจำเป็นต้องกำหนดระเบียบวินัยขึ้นมา เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติเมื่ออยู่ในหรือนอกสถานศึกษา ซึ่งระเบียบวินัยนั้น พนัส หันนาคินทร์ (2524) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องมีวินัยในโรงเรียนว่า โรงเรียนจำเป็นต้องมีระเบียบวินัย เพื่อเป็นเครื่องควบคุมความประพฤติของนักเรียน เพราะวินัยในโรงเรียน มีส่วนช่วยต่อความเจริญของนักเรียน และโรงเรียน ซึ่งสรุปได้ดังนี้ คือ

1. วินัยช่วยสร้างและรักษาไว้ซึ่งสภาพการณ์ อันจำเป็นต่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน หากขาดวินัยแล้วการดำเนินงานของโรงเรียนก็จะเต็มไปด้วยความยากลำบาก จนกระทั่งไม่สามารถดำเนินงานได้ และในที่สุดก็เป็นผลเสียมาสู่ตัวนักเรียน
2. วินัยเป็นเครื่องเตรียมตัวนักเรียนสำหรับการดำเนินชีวิตในภายหน้า เมื่อนักเรียนเติบโตเป็นผู้ใหญ่มีเสรีภาพเต็มที่ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าทำอะไรก็ได้ตามใจชอบ เสรีภาพที่จะใช้ตอนเป็นผู้ใหญ่นั้น จะต้องผูกพันอยู่กับความรู้จักรับผิดชอบอย่างใกล้ชิด การให้นักเรียนมีวินัยในโรงเรียน นับได้ว่าเป็นการสร้างความรู้จักรับผิดชอบต่อการกระทำที่ได้กระทำลงไปนั้น
3. วินัยเป็นเครื่องปลูกฝังการรู้จักควบคุมตัวเองที่ละน้อย การชี้ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการรู้จักปกครองตนเอง เป็นสิ่งที่ครูจะต้องเอาใจใส่ปลูกฝังอยู่เสมอ จนเป็นอุปนิสัยติดตัวไปในภายหน้า

นอกจากนี้จากเอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารบุคลากรในโรงเรียน ของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2525) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ว่า

1. ความมีระเบียบวินัยขึ้นอยู่กับการศึกษาอบรมเป็นสำคัญ การฝึกระเบียบวินัย ต้องใช้เวลาทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป ใช่วิธีจูงใจดีกว่าวิธีบังคับ
2. การฝึกระเบียบวินัยย่อมสอดแทรกเข้าไปได้เสมอเกือบทุกวิชา
3. การฝึกระเบียบวินัย ควรฝึกจนเกิดเป็นนิสัย เพื่อให้เกิดความเคยชิน
4. ระเบียบวินัยสูงสุดที่พึงปรารถนา คือ ระเบียบวินัยในตนเอง กล่าวคือ นักเรียนสามารถบังคับขยั้งใจตนเองได้ โดยไม่ต้องบังคับหรือให้รางวัล

หลักการสำคัญของการปกครองและการสร้างวินัยในตัวเอง

การปกครองหรือการลงโทษเด็กให้เกิดระเบียบวินัย อภิธรรม์ ๗ นคร (มปป.) ได้กล่าวว่า ควรมีหลักการสำคัญ 5 ประการ คือ

1. การลงโทษตามธรรมชาติ การลงโทษน่าจะสอดคล้องกับความผิดที่เกิดขึ้น
2. การลงโทษต้องมีความแน่นอน คือ การลงโทษจะต้องให้เด็กทราบความผิดของเขาก่อนและครุควรมีความแน่นอนในการลงโทษ ความผิดเช่นเดียวกันควรได้รับโทษเหมือนกัน
3. การลงโทษควรทำด้วยความยุติธรรม
4. การลงโทษนั้นไม่ควรเป็นเรื่องส่วนตัว ครุไม่ควรลงโทษเป็นเพื่อการระบายอารมณ์ของครุ
5. การลงโทษความผิดควรเป็นไปในทางสร้างสรรค์ มิใช่ให้เด็กกลัวควรให้เด็กตระหนักถึงสิ่งที่ทำผิด

ในการรักษาระเบียบวินัยนั้น วิทยุ สาธ (2519) ได้กล่าวว่าควรมีวิธีการ
สำคัญ คือ

1. ครูใหญ่ควรประชุมครูร่วมอภิปรายด้วยกัน เกี่ยวกับระเบียบวินัย และความ
คาดหวังทั้งหลายที่ครูอยากได้จากเด็ก เพื่อให้ครูทุกคนเข้าใจตรงกันและร่วมมือกันดูแลรักษา
ระเบียบวินัย
2. ครูใหญ่ควรเปิดโอกาสให้ครูทุกคนแสดงตนว่ามีอำนาจ มีใช้ถือว่าครูใหญ่มี
อำนาจแต่เพียงผู้เดียวในโรงเรียน ครูทุกคนมีโอกาสช่วยเหลือในการรักษาระเบียบวินัย
3. สนับสนุนครูทุกคนที่ดำเนินมาตรการบางอย่าง เพื่อรักษาระเบียบวินัยเมื่อ
โรงเรียนเห็นว่ามาตรการนั้น ๆ ไม่มีโอกาสทำให้โรงเรียนเดือดร้อนเสียหาย
4. ครูใหญ่ไม่ควรจัดการกับนักเรียนที่ทำผิดรุนแรงโดยลำพัง แต่ควรอาศัยคณะ
กรรมการครู คณะกรรมการนักเรียน หรือคณะกรรมการของสมาคมผู้ปกครองและครูร่วมด้วย
ในบางกรณี เพื่อให้สังคมมีส่วนร่วมรู้เห็น ทำให้นักเรียนทั่ว ๆ ไปมีความหวาดเกรง เพราะกลัวว่า
หากตนทำผิด สังคมทั้งหมดจะไม่ยอมรับ มีใช้ครูเพียงคนเดียวลงโทษ หรือมีครูคนเดียวไม่ยอมรับ
หรือครูคนเดียวไม่ให้เกียรติเขา
5. ควรมีการส่งตัวเด็กทำผิดไปให้ครูใหญ่หรือคณะกรรมการพิจารณา แทนที่จะให้ครู
ที่เกี่ยวข้องหรือรู้เห็นเพียงคนเดียวเป็นผู้พิจารณาตัดสิน เพราะอาจผิดพลาด ขาดความยุติธรรม
ได้เนื่องจากครูกลายเป็นทั้งโจทก์ อัยการ และศาล ตัดสินเด็ก
6. ควรมีประวัตินักเรียนแต่ละคนโดยสมบูรณ์ เพื่อจะได้อ้างความผิดที่แล้วมาให้เขา
ทราบได้ด้วย
7. หากจำเป็นต้องลงโทษ การลงโทษควรมุ่งสร้างเสริมใช้มุ่งทำให้เด็กเสียหาย
รุนแรงจนเกินไปและการลงโทษ ควรมุ่งแก้ไขพฤติกรรมมากกว่าเป็นการแก้แค้นที่นักเรียนทำผิด
8. ปรับปรุงการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับระดับความสามารถ ความสนใจ และ
ความจำเป็นของนักเรียน เพื่อไม่ให้เด็กนักเรียนผิดหวังในการเรียนมากนัก
9. ครูกับนักเรียนควรมีส่วนร่วมดูแลระเบียบวินัยของโรงเรียนด้วยกัน

นอกจากนี้ วิทยุ สาร (2514) ได้ให้แนวคิดในการรักษาระเบียบวินัยของนักเรียนไว้ดังนี้ คือ

1. ใช้บุคลิกภาพของครูเป็นเครื่องมือ ครูที่มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นที่น่าเคารพเลื่อมใส ปฏิบัติตนดี สามารถเป็นแบบอย่างแก่เด็ก และเมื่อว่ากล่าวตักเตือน เด็กก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี
 2. ให้รางวัลหรือประกาศนียบัตรแก่นักเรียนที่ประพฤติดี จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจและเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น
 3. สร้างความรักและความภูมิใจในชั้นเรียน หรือโรงเรียน เช่น นักเรียน ไม่กล้าทำผิดวินัยซึ่งอาจนำความเลื่อมเสียมาสู่โรงเรียนได้
 4. เน้นความมีระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก เพราะเมื่อเด็กตระหนัก และเห็นความจำเป็นของการมีระเบียบวินัยแล้ว ย่อมจะเป็นสิ่งที่ติดตัวเด็กตลอดไปในอนาคต
- ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การปกครองนักเรียนมิใช่การลงโทษให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัยเท่านั้น แต่ควรจะเป็นการสร้างควมมีระเบียบวินัยขึ้นภายในจิตใจ ของนักเรียนเอง

แนวทางควบคุมและปกครองนักเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษาหลายแห่งมีปัญหาในการควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งมีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งนับได้ว่าเป็นปัญหามากที่สุด และนักเรียนชายมีปัญหามากกว่านักเรียนหญิง ประการสำคัญ คือโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบเปิดรับนักเรียนเฉพาะชายหรือหญิง จะมีปัญหาในการปกครองหรือควบคุมพฤติกรรมผิดเพศมากกว่าด้วย เพราะโรงเรียนเฉพาะชายหรือหญิงไม่สามารถจำลองสภาพชีวิตจริง ๆ ที่มนุษย์ชายหญิงต้องดำเนินชีวิตร่วมกัน เหมือนโรงเรียนที่เปิดการสอนแบบสหศึกษาได้แนวทางการควบคุมหรือปกครองนักเรียน จะกระทำได้อาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในโรงเรียน ซึ่งพยุงศักดิ์ สนเทศ (2533) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. การจัดชั้นเรียนควรให้เป็นไปโดยเกณฑ์ปกติทุกอย่าง มีจำนวนไม่เกิน 40 คน ซึ่งนักเรียนจำนวนนี้ มีผลการเรียนทั้งเก่ง ปานกลาง และเรียนอ่อน ชายหญิงจำนวนใกล้เคียงกัน เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกว่าเสมอภาคกัน

2. นักเรียนที่มีความประพฤติไม่ค่อยดี อย่าให้เรียนรวมกันอยู่ห้องใดห้องหนึ่ง ซึ่งจะ
เป็นแนวทางให้นักเรียนเหล่านี้รวมตัวตั้งแก๊งขึ้นมาได้ และระบบหมู่พวกทำให้นักเรียนชักนำให้
เกเรได้ ควรจัดห้องคละนักเรียนใหม่ทุกปีการศึกษา

3. อาจารย์ที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนต้องเข้าพบนักเรียนทุกวันตอนเช้าก่อนเริ่มเรียน
ในคาบแรกหรือก่อนปล่อยกลับบ้านในคาบสุดท้าย ตลอดจนเวลาว่างอื่น ๆ แล้วแต่เหมาะสม

4. โรงเรียนต้องมีนโยบายส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนด้วยกัน และ
ระหว่างครูอาจารย์กับนักเรียน ในระบบอาวุโสนักเรียนรุ่นน้องกับรุ่นพี่ต้องให้ความเคารพนับถือกัน
ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนลดความกระด้าง มีความรักความสามัคคี
ภายในสถาบันมากขึ้น

5. โรงเรียนต้องป้องกันเรื่องยาเสพติด และการใช้ยาในทางที่ผิด ปัญหาเรื่อง
ยาเสพติดมีความสัมพันธ์สูงกับปัญหาเรื่องความประพฤติของนักเรียนช่วงวัยรุ่น เช่นนี้ ถึงแม้ว่า
ยาเสพติดบางอย่างไม่ผิดกฎหมาย เช่น บุหรี่ สุรา แต่ทางโรงเรียนก็ต้องควบคุมห้ามอย่าง
เด็ดขาดมิให้นักเรียนได้เสพยาเสพติดทุกชนิด เพราะโรงเรียนไม่ใช่สถานที่ฝึกหัดการพึ่งยา
ในทางที่ผิด

6. การขอความร่วมมือกับทางบ้าน ในกรณีนักเรียนที่มีปัญหาในการปกครองทาง
โรงเรียนต้องส่งครูอาจารย์ไปถึงบ้านนักเรียน หรือมีจดหมายให้ผู้ปกครองมาพบที่โรงเรียน
เพื่อการปรึกษาหารือ หาแนวทางการแก้ไขปรับพฤติกรรมร่วมกัน

7. ในกรณีที่นักเรียนมีพฤติกรรมเลวร้ายมาก ๆ ก่อนที่จะถึงวิธีการขั้นสุดท้าย คือ
ไล่ออก ควรเรียกนักเรียนเหล่านี้ มาถกขังบริเวณ มีครูอาจารย์คอยควบคุมอย่างใกล้ชิดทั้งวัน
โดยไม่ให้เข้าห้องเรียนก็เป็นการพักการเรียนไปในตัว และมอบหมายงานที่ท้าทาย ๆ หรือ
ค่อนข้างลำบากให้นักเรียนผู้นั้นปฏิบัติสักช่วงเวลาหนึ่งอาจจะเป็น 3-7 วัน แล้วแต่ความรุนแรง
ของพฤติกรรม ส่วนวิธีการไล่ออกจากโรงเรียนนั้น เป็นวิธีการสุดท้ายที่หาทางอื่นไม่ได้ เพราะ
การไล่นักเรียนออก เป็นการเพิ่มปัญหาให้สังคมนอกโรงเรียนอย่างหนึ่ง

การส่งเสริมจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยม

การใช้มาตรการการควบคุมความประพฤติของนักเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปกครองนักเรียนนั้น ควรมีมาตรการส่งเสริมความประพฤติให้เป็นผู้มีจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยมที่ดียิ่งอีกด้วย กรมสามัญศึกษา(2531) ได้กำหนดคุณธรรมจริยธรรม เป็นแนวทางให้โรงเรียนหาวิธีการปลูกฝังให้เกิดกับนักเรียน 14 ประการ คือ ความกตัญญูต่อชาติ ความมีระเบียบวินัย ความสะอาด ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความอดทนขยันหมั่นเพียร การพึ่งตนเอง การทำงานเป็นหมู่คณะ การทำงานเพื่องาน การเห็นประโยชน์ส่วนร่วม การรู้จักยกย่องผู้กระทำ ความดี การประหยัด การใช้ชีวิตที่เรียบง่าย และการรู้จักประมาณ ซึ่งการส่งเสริมความประพฤติดังกล่าวนี้โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรม การให้การอบรมสั่งสอน การใช้สถานการณ์จริงเพื่อปลูกฝัง และส่งเสริมให้เกิดกับนักเรียน

นอกจากนี้ พงษ์ศักดิ์ สนเทศ(2533) ได้กล่าวว่ารูปแบบการปกครองนักเรียน ทั้งในแง่การควบคุมและการส่งเสริมความประพฤติ ให้เป็นผู้มีจริยธรรมคุณธรรมและค่านิยมที่ดียิ่งนั้นจำเป็นต้องดำเนินการควบคู่กันไปอย่างเหมาะสม และให้อยู่บนพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตย โดยเปิดโอกาสให้ครูอาจารย์ นักเรียน และบุคลากรอื่น ๆ ได้มีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาและร่วมรับผิดชอบ รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม สร้างความเข้าใจ และความสามัคคีอันดีต่อกัน

การจัดกิจกรรมนักเรียน

โรงเรียนเป็นสถานที่ให้การศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสติปัญญา ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และด้านสังคม ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของครู แต่เพียงอย่างเดียว จึงไม่สามารถที่จะช่วยพัฒนาเด็กนักเรียนให้สมบูรณ์ได้ กิจกรรมนักเรียนจึงนับว่ามีความสำคัญพอ ๆ กับการเรียนการสอนที่เดียว

นพพงษ์ บุญจิตราคุสัย (2525) กล่าวว่า กิจกรรมนักเรียน หมายถึงบรรดากิจกรรม ประกอบ หรือนอกหลักสูตรทั้งหลายที่ให้การศึกษาแก่นักเรียน จัดขึ้นโดยนักเรียนสมัครใจที่จะ

เข้าร่วม และดำเนินการเอง โดยความเห็นชอบ และสนับสนุนจากคณาจารย์ และไม่มีการให้คะแนนใด ๆ ในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กได้เลื่อนชั้น หรือสำเร็จการศึกษา

เอกซัย กี่สุงพันธ์ (2527) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องให้มีกิจกรรมนักเรียน ดังนี้

1. เพื่อเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร
2. เพื่อตอบสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ของนักเรียน
3. เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนานักเรียนในด้านต่าง ๆ
4. เพื่อประโยชน์ทางการบริหารโรงเรียน

ประเภทของกิจกรรมนักเรียน

กิจกรรมนักเรียนนั้นแบ่งได้เป็นหลายประเภท ซึ่งแต่ละประเภทก็มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ของนักเรียน พัฒนาบุคลิกภาพ ตลอดจนปลูกฝังลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน สำหรับกิจกรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้น เอกซัย กี่สุงพันธ์ (2527) ได้ให้ทรรศนะไว้ดังนี้ เด็กนักเรียนในระดับมัศึกษามีลักษณะของเด็กวัยรุ่น มีการจับกลุ่มเป็นหมู่พวก อยากรู้อยากลองของใหม่ ๆ ที่ไม่เคย บางคนอาจมีพฤติกรรมก้าวร้าว บางคนอาจจะชอบเก็บตัว บางคนอาจจะชอบแสดงออก สภาพอารมณ์และจิตใจของเด็กวัยนี้ไม่มั่นคงไม่แน่นอนอ่อนไหวง่าย กล่าวกันว่า วัยนี้เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เพราะเด็กเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางร่างกาย และจิตใจอย่างมาก กิจกรรมนักเรียนในระดับนี้จึงมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากที่จะช่วยเสริมพัฒนาการของเด็กให้เป็นที่ไปในแนวทางที่โรงเรียนและสังคมต้องการได้

ภิญโญ สาธร (2526) ได้กล่าวถึงกิจกรรมนักเรียนที่นิยมจัดกันตามโรงเรียนต่าง ๆ มีดังนี้

1. สภานักเรียน (student council)
2. ชมรมหรือชมรม (clubs)
3. วารสาร (publications)
4. การจัดนิทรรศการทางศิลปะต่าง ๆ (art-exhibition)

5. การแสดงละคร (drama)
6. การแสดงดนตรี (music)
7. การลูกเสือและยุวกาชาด (the boy-scout and the red cross)
8. การทัศนอาจร (sight-seeing excursion)

ประเภทของกิจกรรมนักเรียน ที่ควรจัดตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย
การจัดกิจกรรมในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ (2533) ได้เสนอแนะ
ไว้ดังนี้

1. กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ
2. กิจกรรมส่งเสริมการเกษตร
3. กิจกรรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
4. กิจกรรมส่งเสริมการสหกรณ์
5. กิจกรรมส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
6. กิจกรรมส่งเสริมใช้สินค้าไทย
7. กิจกรรมการใช้ห้องสมุด
8. กิจกรรมวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร
9. กิจกรรมกีฬา
10. กิจกรรมนันทนาการ
11. กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม
12. กิจกรรมทัศนศึกษา
13. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ผู้นำหมู่ประโยชน์ และรักษาดินแดน

นอกจากนี้ ได้มีการจัดกิจกรรมอิสระเพื่อให้นักเรียนเลือกปฏิบัติเป็นรายบุคคล หรือ
รายกลุ่ม ตามความถนัดและความสนใจ

การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมงานปกครองนักเรียน

ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมงานปกครอง พุทธศักราช ๒๕๓๓ ได้กล่าวไว้ ดังนี้

1. การประชุมอบรมประจำสัปดาห์ ในวันสุดท้ายของสัปดาห์ทางฝ่ายปกครองควร กำหนดให้แต่ละระดับชั้นประชุม อบรม หรือจัดกิจกรรมกันเอง โดยมีหัวหน้าระดับชั้นเรียนเป็นผู้ประสานกับอาจารย์ที่ปรึกษาในระดับชั้น หัวข้อการประชุม อบรม ซึ่งส่วนหนึ่งจะเป็นนโยบายของฝ่ายปกครอง หรือของโรงเรียน และทางฝ่ายปกครองจะต้องประชุมพร้อมกันทั้งโรงเรียน ประมาณเดือนละครั้ง
2. การจัดอบรมหัวหน้าและรองหัวหน้าชั้นเรียน ก่อนเปิดภาคเรียนในปีการศึกษาใหม่ ฝ่ายปกครองควรจัดอบรมหัวหน้าชั้นเรียนและรองหัวหน้าชั้นเรียน เพื่อให้ผู้นำนักเรียนเหล่านี้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. การจัดงานวันพบผู้ปกครองนักเรียน อย่างน้อยปีการศึกษาละครั้ง เพื่อให้ ครู อาจารย์และผู้ปกครองได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน
4. การแบ่งเขตพัฒนารับผิดชอบให้นักเรียนแต่ละชั้นเรียน โดยแบ่งเขตพื้นที่บริเวณโรงเรียนทั้งหมด ให้นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อการพัฒนาส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ โดยมีหัวหน้าระดับชั้นเรียน และอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ให้คำปรึกษา
5. การส่งเสริมการประหยัดและออมทรัพย์ ฝ่ายปกครองควรได้ประสานงานกับธนาคารออมสินหรือธนาคารอื่น ๆ ให้ส่งเจ้าหน้าที่มาบริการฝาก-ถอนเงิน ให้นักเรียนทุกสัปดาห์ เพื่อช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักประหยัด และอดออม
6. การจัดงานวันเชิดชูเกียรติ ฝ่ายปกครองควรจัดงานมอบเกียรติบัตรนักเรียนดีเด่นแต่ละประเภท ให้นักเรียนผู้ซึ่งฝากเฟียรประกอบคุณงามความดีมาตลอดปีได้รับรางวัล
7. การเข้าค่ายจริยธรรม ให้นักเรียนเข้าค่ายจริยธรรมและประกอบศาสนกิจ ซึ่งโรงเรียนจะสามารถดำเนินการได้เองในโรงเรียน โดยนิมนต์พระสงฆ์ วิทยากรจากภายนอกหรือผู้นำทางศาสนาอื่น ๆ ก็ได้

8. โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นวิธีการควบคุมความประพฤติของนักเรียนได้ดี เพราะทางฝ่ายปกครองได้ส่งอาจารย์ที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน ไปเยี่ยมบ้านนักเรียนพบปะพูดคุยกับผู้ปกครอง โดยเฉพาะกรณีนักเรียนที่มีปัญหาในด้านการปกครอง ต้องถือเป็นการพิเศษติดตามผลให้บ่อยครั้ง

9. การประกวดมารยาทไทยโดยจัดประกวดทั้งในรูปของห้องเรียนและเป็นรายบุคคล เพื่อเร่งเร้าให้นักเรียนสนใจที่จะพัฒนาตัวเอง ให้เป็นผู้มีกิริยามารยาทที่ดี มีจริยธรรม คุณธรรม

10. การจัดกิจกรรมพิเศษให้นักเรียนเข้าร่วม เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ไม่มั่วสุมอยู่กับขบายมุข โดยการจัดกิจกรรมที่สนองตอบความต้องการของนักเรียนวัยรุ่นเป็นอย่างดี เช่น กิจกรรมกีฬา ดนตรี การหารายได้ระหว่างเรียน เป็นต้น

11. การจัดงานวันไหว้ครู และเลือกตั้งประธานนักเรียน กิจกรรมวันไหว้ครูเป็นสิ่งที่สืบทอดมาหลายชั่วอายุคนในสังคมของคนไทย ช่วยกล่อมเกลานิสัยให้นักเรียนได้ระลึกถึงบุญคุณครูอาจารย์ทั้งอดีต และปัจจุบัน เป็นวันเลือกตั้งประธานนักเรียน และคณะกรรมการบริหารสภานักเรียน โดยไม่เสียเวลาและจะได้มีคณะกรรมการนักเรียนมาช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน

12. การศึกษาคูงานคณะกรรมการปกครองนักเรียน ในแต่ละปีการศึกษาฝ่ายปกครอง ควรจัดให้ ครูอาจารย์ในคณะกรรมการปกครอง ไปศึกษาคูงานด้านการปกครองนักเรียน นอกสถานที่ อาจจะเป็นโรงเรียนหรือสถานศึกษาอื่น ๆ ที่มีผลงานด้านการปกครองดีเด่น เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงงานปกครองให้ดียิ่งขึ้น

การจัดสวัสดิการภายในโรงเรียน

การจัดสวัสดิการภายในโรงเรียนสำหรับนักเรียนของฝ่ายปกครอง จากคู่มือฝ่ายปกครองโรงเรียนเขลางค์นคร (2533) ได้สรุปไว้ ดังนี้

1. การจัดบริการห้องนันทนาการนักเรียน มีเกมส์ อุปกรณ์กีฬาต่าง ๆ ให้นักเรียนใช้บริการ
2. บริการห้องตัดผมให้กับนักเรียน โดยฝ่ายปกครองจะฝึกนักเรียนที่มีความสนใจ และต้องการหารายได้ให้เป็นช่างตัดผม

3. บริการรับส่งจดหมาย อนาคต ให้กับนักเรียน
4. จัดบ้านพักนักเรียนในสถานศึกษา สำหรับนักเรียนที่มีภูมิลำเนาห่างไกล
5. จัดส่งเสริมอาชีพเพื่อหารายได้ระหว่างเรียน
6. ส่งเสริมการทำงานทำในวันหยุดเพื่อการมีรายได้
7. การช่วยเหลือด้านเงินทุนการศึกษา

การจัดสวัสดิการสำหรับครูและนักเรียนภายในโรงเรียน พันธ์ หันนาคินทร์ (2524) ได้กล่าวถึงการจัดสวัสดิการภายในโรงเรียนไว้ดังนี้ เช่น การช่วยเหลือนักเรียน เรื่องอุปกรณ์การเรียน อาหารกลางวัน การรักษาพยาบาล ห้องน้ำห้องส้วม ที่ล้างมือ ล้างหน้า และการรักษาความปลอดภัยภายในโรงเรียน

ในด้านสวัสดิการของครู ควรมีการส่งเสริม ให้ครูแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและเลื่อนวิทยฐานะ โดยส่งครูเข้ารับการอบรม และจัดหาคู่มือส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการ ข่าวสาร รวมทั้งบริการอื่น ๆ ที่ทำให้ครูก้าวหน้าทันสมัยเสมอ

โรงเรียนควรจัดบริการห้องพักครู และเครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับครู เช่น อ่างล้างมือ น้ำดื่ม ยารักษาโรค จัดให้ครู และครอบครัวได้มีโอกาสไปทัศนศึกษาร่วมกันเป็นครั้งคราว นอกจากนี้ควรบริการสินค้าราคาถูกแก่ครู และนักเรียนด้วย

การจัดและบริการแนะแนว

หลักสูตรมัธยมศึกษาในปัจจุบันเป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพ และเปิดโอกาสให้เด็กวัยรุ่นได้ค้นพบความสามารถ ความสนใจ และความถนัดเฉพาะตน เพื่อให้สามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยความสุข การแนะแนวจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญ ที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตัวเองว่ามีความสามารถเพียงใด รู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง โดยประมวลจากข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการแนะแนว ได้มีผู้กล่าวถึงการแนะแนวไว้หลายท่าน เช่น

เลิรมิวท์ คุกเมธี (2520) กล่าวว่าการแนะแนว หมายถึง กระบวนการ หรือ กรรมวิธีของการช่วยให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดมีความสามารถที่จะช่วยตนเองได้ช่วยให้รู้จัก และ เข้าใจตนเองทุกด้าน ช่วยให้ตนเข้าใจคนอื่น ๆ ในสังคม และเข้าใจโลกที่ดำรงชีวิตอยู่ ทั้งช่วย ให้บุคคลนั้นได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ทุกด้านอีกด้วย

พนัส หันนาคินทร์ (2513) กล่าวว่าการแนะแนว หมายถึง ความช่วยเหลือที่ คน ๆ หนึ่งให้แก่อีกคนหนึ่งในการเลือกและการปรับปรุงตัวเอง เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การแนะแนวมุ่งที่จะช่วยให้ผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือนั้นได้เจริญขึ้น มีความเป็นตัวของตัวเองและ รู้จักรับผิดชอบในตัวเองยิ่งขึ้น

เจฟเฟอร์สัน เอ็น อีสมันต์ (Jefferson N. Eastmont, 1960 อ้างถึงใน สรสิทธิ์ ศิลป์ศรีกุล, 2526) กล่าวว่าการแนะแนวเป็นศาสตร์ และศิลป์ ในการช่วยให้นักเรียน วางแผน และกำหนดเป้าหมายอย่างฉลาดในการรวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อเข้าใจตัวเอง และเข้าใจสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเขา

จากความหมาย ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ พอจะสรุปได้ว่า

การแนะแนว หมายถึง การบริหารอย่างหนึ่งที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือให้รู้จัก เลือก และปรับปรุงตนเองอย่างฉลาดมีเหตุผล และถูกต้อง เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข

การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนมีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อให้ครูเข้าใจและทราบอุปนิสัยเด็กในเรื่องการแก้ปัญหา การเรียนการสอน ตามความเหมาะสมแห่งวัย
2. สนองความต้องการของเด็กในเรื่องการเรียนการสอน และการแก้ปัญหามาตามความเหมาะสมแห่งวัย

การศึกษาที่ให้นั้น ตั้งจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษา (ประกาศใช้เมื่อ 15 เมษายน 2523) ส่วนทางภาคเอกชนจะมีประกาศให้ทุนการศึกษาจากสถาบัน หรือบุคคลต่าง ๆ เสมอ เช่น ธนาคารพาณิชย์ สมาคมศิษย์เก่า บุคคลที่มีความศรัทธาในโรงเรียน เท่าที่โรงเรียนจะมีความสามารถจัดหาแหล่งทุนได้ ขณะเดียวกันการจัดสรรทุนต่างๆ ก็อาจเป็นเรื่อง ยุ่งยากพอสมควรเพราะโรงเรียนไม่อาจจัดได้ว่า นักเรียนคนไหนขาดส่นกว่ากัน ฉะนั้นจึงจำเป็นต้อง มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาทุนให้เหมาะสมและรัดกุม ในการดำเนินการด้านบริการให้ ทุนการศึกษาอาจมีวิธีการดังนี้

1. อาจารย์ใหญ่ตั้งคณะกรรมการพิจารณาเด็กที่สมควรได้รับทุน
2. กรรมการให้นักเรียนที่ประสงค์จะขอทุนเขียนคำชี้แจงถึงเหตุที่ขอทุน
3. กรรมการขอหลักฐาน และความเห็นจากครูประจำชั้น และครูอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ

นักเรียน

4. กรรมการสัมภาษณ์นักเรียน
5. กรรมการไปพบผู้ปกครองที่บ้านและสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

นอกจากการให้ทุนการศึกษาในด้านเงินทุนแล้ว โรงเรียนยังอาจจะช่วยเหลือนักเรียน ที่ขาดแคลนได้ โดยการจัดหางานให้นักเรียนทำในระหว่างปิดภาคเรียน หรือนอกเวลาเรียนก็ได้ การช่วยเหลือนักเรียนในลักษณะนี้นอกจากจะทำให้เด็กมีทุนการศึกษาแล้ว ยังช่วยให้นักเรียน รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ทั้งเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ในการทำงานอีกด้วย ฉะนั้น ว่าการจัดบริการในด้านนี้ มีความสำคัญอย่างยิ่ง

การให้คำแนะนำด้านความประพฤติและการปรับตัวเข้ากับสังคมแก่ครู

การให้ความช่วยเหลือแก่ครู ในด้านการปรับปรุงตัว ให้เข้ากับสังคม และประเพณีที่ ปฏิบัติกันในสังคม มีส่วนสำคัญมาก พันส์ หันนาคินท์ (2524) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. จัดให้มีการประชุมพิเศษ เพื่อให้เข้าใจสภาพความเป็นไปในเรื่องการทำงาน และ ท้องถิ่น เช่นการให้เข้าใจระเบียบ ข้อบังคับ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในโรงเรียน มาตรฐานการทำงาน

ห้อง และโต๊ะนั่งทำงาน สภาพท้องถิ่น ตลอดจนผู้บังคับบัญชา ในระดับสูงขึ้นไป

2. ช่วยเหลือให้ความสะดวกในด้านความเป็นอยู่ เช่น เรื่องที่พัก และความเป็นอยู่ โดยทั่วไป

3. หามาตรการช่วยเหลือเรื่องการทำงาน แนะนำให้รู้จักกับผู้ที่จะต้องเกี่ยวข้องกับ โดยตรง เช่น หัวหน้างาน ทาครุที่มีความชำนาญเป็นที่ปรึกษา เพื่อให้ความอบอุ่นใจ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่างานของฝ่ายปกครองนั้นเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย อันได้แก่ นักเรียน ครู อาจารย์ ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน ดังนั้นงานของฝ่ายปกครองของโรงเรียนมัธยมศึกษาพอสรุปได้ ดังนี้

1. งานที่เกี่ยวกับการสร้างระเบียบวินัยของนักเรียน
2. งานรักษาระเบียบวินัยของนักเรียน
3. งานควบคุม ป้องปราม และป้องกันความประพฤติของนักเรียน ครูอาจารย์
4. งานส่งเสริมความประพฤติและระเบียบวินัยของนักเรียน ครูอาจารย์
5. งานแก้ไขความประพฤติของนักเรียน ครูอาจารย์
6. งานสวัสดิการของนักเรียน ครูอาจารย์
7. งานรักษาความสงบเรียบร้อยภายในโรงเรียน
8. งานสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน
9. งานด้านบริหารและการวางแผนของฝ่ายปกครอง
10. งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปกครอง
11. งานที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าสถานศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทองคำ หงส์พันธ์ (2512) ได้ศึกษาบทบาทของหัวหน้าฝ่ายปกครอง และสวัสดิการของสถาบันฝึกหัดครู พบว่าหน้าที่ของฝ่ายปกครอง และสวัสดิการของสถาบันวิทยาลัยครู มีอยู่ 3 ประการ คือ

1. การปกครองนักเรียน
2. สวัสดิการการศึกษา
3. การบริหารงานในฐานะหัวหน้าฝ่าย

เกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานของฝ่ายปกครองและสวัสดิการ พบว่าปัญหาที่สำคัญ คือ ปัญหาความประพฤติของนักศึกษา

ชัยยง ศรีสจร (2525) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานปกครองของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครองของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในเขตการศึกษา 8 พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ มีการจัดรูปองค์การอยู่ 5 แบบด้วยกัน โดยส่วนใหญ่เป็นการจัดรูปแบบระดับชั้น และรองลงมา คือ การจัดแบบคณะสี แบบคณะกรรมการ แบบอาจารย์ที่ปรึกษาและการจัดแบบผสม การจัดรูปองค์การฝ่ายปกครองทั้ง 5 แบบนั้น จะมีลักษณะคล้ายกันในส่วนของการกำหนดสายงานบังคับบัญชา โดยมีสายงานหลักและสายงานที่ปรึกษา ส่วนการควบคุมและป้องกันความประพฤตินักเรียน พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ได้มีการวางระเบียบ และวิธปฏิบัติของนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร ในเรื่องการแต่งกาย การลงโทษนักเรียน และเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน

ทรงศักดิ์ อ่อนบึง (2529) ได้ศึกษาเรื่อง "มโนทัศน์ทางจริยธรรมในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตการศึกษา พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยส่วนรวม และจำแนกตามเพศชายและหญิง และถิ่นที่อยู่ในเมืองและนอกเมืองมีมโนทัศน์ทางจริยธรรมในชีวิตประจำวันอยู่ในเกณฑ์สูง นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีมโนทัศน์ทางจริยธรรมในชีวิตประจำวันโดยส่วนรวม เฉพาะด้านความซื่อสัตย์สุจริต และด้านความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เฉพาะด้านความมีระเบียบวินัยแตกต่างกัน โดยนักเรียนชายมีมโนทัศน์ทางจริยธรรมในชีวิตประจำวันสูงกว่านักเรียนหญิง นักเรียนที่มีถิ่นอยู่ในเมืองและนอกเมืองมีมโนทัศน์ทางจริยธรรมในชีวิตประจำวันโดยส่วนรวม เฉพาะด้านความมีระเบียบวินัยและด้านความรับผิดชอบ แต่เฉพาะด้านความซื่อสัตย์สุจริตแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่มีถิ่นอยู่ในเมืองมีมโนทัศน์ทางจริยธรรมในชีวิตประจำวัน สูงกว่านักเรียนที่มีถิ่นอยู่นอกเมือง

พินิจอากาศเอกบรรจง แอดสกุล (2528) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของ
ผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ช่วยผู้บริหาร
โรงเรียนฝ่ายปกครอง ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา
กรุงเทพมหานครทั้ง 10 ด้าน สรุปได้ ดังนี้

ในด้านการทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายปกครอง ด้านการอบรมศีลธรรม จรรยา มารยาท
ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ด้านการปกครอง ดูแลให้ความอบอุ่นและความปลอดภัย
แก่นักเรียนในขณะที่อยู่ในโรงเรียน ด้านการใช้คำแนะนำความประพฤติของนักเรียนและครูให้
สามารถปรับตัวเข้ากับสังคม และระเบียบประเพณีที่ตนสังกัดอยู่ ด้านการวางแผน ควบคุมและ
แก้ปัญหาการมาโรงเรียนของนักเรียน และการมาทำงานของครูด้านการวิเคราะห์และวิจัยปัญหา
ของนักเรียนที่มีปัญหาเป็นรายบุคคล เมื่อประสานงานกับฝ่ายแนะแนวให้นักเรียนประสบความสำเร็จ
ตามเอกัตภาพ ด้านการวางแผนและจัดให้มีการรวบรวมข้อมูลสถิติเกี่ยวกับการปกครองให้เป็น
ปัจจุบันเพื่อป้องกัน แก้ปัญหาและนำไปใช้ในการแนะแนว ด้านการประสานงานกับผู้ปกครอง
และร่วมกันแก้ปัญหาของนักเรียน ปรากฏว่า ความคิดเห็นโดยส่วนรวมของผู้บริหารโรงเรียน
และครูกาดหวังว่าผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครองควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่ในการปฏิบัติ
จริงอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการวางแผนติดตามผล นักเรียนที่ออกจากโรงเรียนไปแล้ว
เพื่อปรับปรุงด้านการปกครองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ปรากฏว่าความคิดเห็นโดยส่วนรวมของ
ผู้บริหารโรงเรียนและครู คาดหวังว่าผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
แต่ในการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย

ในด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง ปรากฏว่าความคิดเห็นโดยส่วนรวมของผู้บริหาร
โรงเรียนและครู คาดหวังว่าผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครอง ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และ
ในการปฏิบัติจริง ก็อยู่ในระดับมาก

สุวรรณ อร่ามเมธางษ์ (2519) ได้ทำการศึกษาปัญหาทางวินัยของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในทรรศนะของนักเรียนพบว่า นักเรียนชาย และ
นักเรียนหญิง มีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทของนักเรียนที่มีต่อระเบียบของโรงเรียน เรื่อง
ระเบียบการแต่งกายของนักเรียน ระเบียบความประพฤติของนักเรียน และความบกพร่องทางวินัย

ของนักเรียนแตกต่างกัน แต่พบว่านักเรียนชาย และนักเรียนหญิงมีความเห็นด้วยกับการลงโทษนักเรียนที่ประพฤติผิดระเบียบของโรงเรียน

วรรณสาร วรกีจ (2523) ได้ศึกษาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในทัศนะของครูนักเรียนและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าครู นักเรียน และผู้บริหารโรงเรียน มีความเห็นตรงกันว่าพฤติกรรมที่นักเรียนไม่สามารถทำคือ เรื่องยาเสพติด ส่วนเรื่องการเล่นการพนัน การพกอาวุธ การทะเลาะวิวาทกับคนอื่น การไว้ผมยาวเกินระเบียบ การแต่งหน้ามาโรงเรียน การแต่งตัวผิดระเบียบมาโรงเรียน การใช้เครื่องประดับมาโรงเรียน ส่วนการออกนอกบริเวณโรงเรียนนั้นความเห็นต่างกัน

ซึ่งสอดคล้องกับ อมรกุล ศรีงามม่วง (2526) ได้ศึกษาลักษณะปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาทางวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าปัญหาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นปัญหาร้ายแรง คือ ปัญหาเกี่ยวกับการหนีโรงเรียน การขาดเรียน และการทะเลาะวิวาทจนถึงทำร้ายร่างกายตามลำดับ สำหรับการแก้ไขปัญหาทางวินัยของนักเรียนนั้นพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาแก้ปัญหา โดยวิธีการใช้เหตุผลอย่างสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตยมากกว่า การแก้ปัญหาโดยวิธีการลงโทษ สำหรับข้อเสนอแนะในการกำหนดกฎระเบียบ คือ ระเบียบของโรงเรียนนั้น กระทรวงศึกษาธิการ และโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ ครู นักเรียนและผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบวินัยของโรงเรียน ควรชี้แจงระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ให้บุคลากรได้ทราบ โดยการจัดทำเอกสารคู่มือการปกครองนักเรียน สำหรับครู และผู้ปกครอง สำหรับการแก้ไขปัญหาทางวินัยนั้น ควรพิจารณาใช้วิธีการแก้ปัญหาความเหมาะสม การลงโทษนักเรียนควรใช้ครูหลาย ๆ ฝ่าย และผู้ปกครองร่วมมือปรึกษาหารือเพื่อหาข้อยุติการลงโทษ

วินัย จันดาวรรณ (2524) ได้ทำการศึกษาการบริหารกิจกรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 10 พบว่าในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวินัยนักเรียนนั้น ปัญหาเกี่ยวกับการรักษาวินัยของโรงเรียนได้แก่ ครูอาจารย์ในโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือ ผู้ปกครองให้ความร่วมมือน้อย สิ่งแวดล้อมไม่เต็มส่วนทำให้นักเรียนทำผิดวินัยมาก นักเรียนไม่ยอมรับระเบียบวินัยของโรงเรียน

วรัทัศน์ นุญโคตร (2528) ได้ทำการศึกษาการจัดกิจกรรมของนักเรียนที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดีในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 6 ตามทัศนะของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและครูหัวหน้าหมวดกิจกรรมของโรงเรียนพบว่า นโยบายและเป้าหมายในการจัดกิจกรรมนักเรียน เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี สอดคล้องกัน คือ มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัยในตนเองและส่วนรวม ผู้บริหาร ครู และ ครูหัวหน้าหมวดกิจกรรม ให้ความสำคัญต่อการมีระเบียบวินัยของนักเรียนเป็นสำคัญ

งานวิจัยต่างประเทศ

อากิโอะ อิวานางา (Akio Iwanaga, 1985) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Social Class and School Discipline : Teacher Referrals and the High School" ผลการวิจัยพบว่า ระดับชั้นทางสังคม ระดับชั้นเรียน เพศ และเชื้อชาติของนักเรียนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ($P < .05$) กับการที่ครูจะเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์การปฏิบัติด้านวินัยธรรม สังคมของนักเรียน และยังพบว่า เพศมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ กับการหยุดกระทำผิดของนักเรียนหลังจากได้รับการลงโทษจากครู

เจมส์ เดวิด เคนเนดี (James David Kennedy, 1986) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Students Perceptions about School Discipline Codes and Their Relationship to School Behavior Patterns" จุดประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงรูปแบบพฤติกรรมที่ทางโรงเรียนกำหนดขึ้นนั้น มีอิทธิพลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์ทางวินัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างไร โดยแยกรูปแบบพฤติกรรมที่เหมาะสมระหว่างพฤติกรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และพฤติกรรมที่โรงเรียนกำหนดขึ้น การรับรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางวินัยของโรงเรียน การศึกษารายบุคคลและศึกษาลักษณะของแต่ละครอบครัว ซึ่งมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการรับรู้หลักเกณฑ์ในการใช้วินัย ใช้ประชากรที่เป็นนักเรียนทุกคนในโรงเรียนมัศึกษานิวเจอร์ซี ซึ่งอยู่ในเขตชุมชนของคนระดับกลาง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ถามถึงการรับรู้ต่อการใช้หลักเกณฑ์การปฏิบัติด้านวินัยของโรงเรียน ข้อมูลส่วนตัว

ของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลนำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยวิธี Multiple Regression and Partial Correlation Methods การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้ Morris Rosenberg's Techniques ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบพฤติกรรมของนักเรียนมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการรับรู้หลักเกณฑ์ทางวินัย ตัวแปรอื่น ๆ ที่พบว่า มีผลกระทบต่อการรับรู้หลักเกณฑ์ทางวินัย คือ การสนับสนุนของทางบ้านต่อการเคารพระเบียบวินัย ความคิดเห็นของพ่อแม่และนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน ระดับชั้นของนักเรียน รายวิชาที่เรียน ขนาดของครอบครัว สวัสดิภาพของครอบครัว

อาร์เธอร์ เลียวนาร์ด แฮร์ริส (Arthur Leonard Harris ,1987) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "High School Classroom Discipline : In Retrospect the Student's View" จุดมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยปีที่ 1 ที่มีต่อการใช้วินัยในห้องเรียนที่เขาเคยมีประสบการณ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเข้าเรียนวิชาเป็นปีแรกในสถาบันอุดมศึกษา 3 แห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของสหรัฐฯ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบ ไค-แอสควร์ ผลการวิจัยสรุปว่า

- 1) เจตคติเกี่ยวกับวินัยในห้องเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยปีที่ 1 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
- 2) เจตคติเกี่ยวกับวินัยในห้องเรียน ของนักศึกษาชายและหญิงวิทยาลัยปีที่ 1 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
- 3) เจตคติเกี่ยวกับวินัยในห้องเรียน ของนักศึกษาวิทยาลัยปีที่ 1 ที่อาศัยอยู่ในแต่ละชุมชน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

โทมัส คริสตัน วิลเลียม (Thomas Kriston Williams, 1987) ทำการศึกษาเรื่อง "The Design, Implementation, and Evaluation of a Disciplinary Activity Interaction Technique for Use in a Public Middle or Junior High School" จุดมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้ เพื่อทำการทดสอบเทคนิคการใช้ระเบียบวินัย

สำหรับกลุ่มนักเรียนที่ทำผิดระเบียบ และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้ช่วยระเบียบวินัย ตัวอย่างประชากรที่ใช้เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ทำผิดระเบียบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบจำลองทฤษฎีระบบสังคมของเก็ทเซล และกุกา (Getzel's and Guba's Social System Theory Model) ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ความคิดเห็นของครูผู้ช่วยระเบียบวินัยอยู่กึ่งกลางระหว่างเห็นด้วย และไม่เห็นด้วย
- 2) เพียงครึ่งหนึ่งของการกระทำผิดระเบียบเกิดขึ้นในโรงอาหาร (44 % เกิดขึ้นในห้องพักผ่อน)
- 3) เด็กผู้ชายเป็นผู้กระทำผิดระเบียบที่สำคัญทั้งสามระดับชั้น
- 4) จำนวนของการกระทำผิดระเบียบเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นที่เพิ่มขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้ช่วย ผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครอง ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 จึงทำการวิจัยในเรื่องนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย